

Pridnemu
lakota včasih
skozi okno
pokuka, a v
hišo stopiti
si ne upa.

Nemški
pregovor

Številka 43
Letnik 48
Cena 10,- šil.
(100,- SIT)
petek,
25. okt. 1996

Poština plačana
v gotovini

Celovec P.b.b.

Erscheinungsort
Klagenfurt /
Izhaja v Celovcu
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt /
Poštni urad
9020 Celovec

Predstavitev kulturnega turističnega prospekta SGZ. Prihodnji ponedeljek (ob 19. uri) bo Slovenska gospodarska zveza predstavila v Dobrli vase (Rutar Lido) kulturni turistični prospekt pod naslovom: Koroška – ena dežela, dva jezika, dve kulturi. S tem prospektom želi SGZ nagovoriti turiste po vsej Evropi.

Kongres FUENS 1997: tema bo manjšinsko zastopstvo

Strani 2/3

IZ NAŠIH OBČIN

V Pliberku si lahko prebivalstvo oddahne. Občinski svet je na minuli občinski seji sprejel soglasen sklep proti sežigalnici. Prvotno je že kazalo, da bodo zadevo iz volilno taktičnih razlogov zavlekli, po posredovanju Frica Kumra pa je le prišlo do enotnega nastopanja vseh frakcij.

Stran 7

Slovenski obisk na Koroškem. Preteklo nedeljo je predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek odprl razstavo Rudija Benetika in Bogdana Borčiča v libuški galeriji Falke. Po odprtju si je tudi ogledal gradbišče pliberškega kulturnega doma, kjer sta ga Jurij Mandl in dr. Matevž Grilc informirala o pomenu kulturnega doma za slovensko narodno skupnost. Obisk iz Slovenije pa so imeli tudi v Globasnici, kjer je domače društvo priredilo koncert s solisti in orkestrom Mešanega pevskega zbora KUD „Loka“ iz Škofje Loke. Nastop Ločanov je bil eden izmed rezultatov Tedna koroških Slovencev v Škofji Loki. Foto: Fera

JOŽE WAKOUNIG KOMENTAR NAŠEGA TEDNIKA

Koalicija SPÖ – FPÖ?

Veliki sen kanclerja Bruna Kreiskega je bil, kako bi razcepil meščanstvo in s tem dokončno utrdil vodilno mesto bolj ali manj delavsko usmerjeni SPÖ. Od vigredi 1970 do jeseni 1971 je FPÖ bila državnozbornski zaveznik manjšinske vlade kanclerja Kreiskega. Od 1971 do vigredi 1983 je SPÖ imela absolutno večino. ÖVP je morala doživljati huda ponižanja. FPÖ je uživala naklonjenost kanclerja Kreiskega. Njemu je tudi uspelo, da je prodrl globoko v vrste meščanstva. On, uspešni vodja stranke delavskega gibanja, je bil sin velemeščanske družine, kakor mnogi drugi voditelji delavskega razreda.

Kreisky je leta 1983 skoval malo koalicijo SPÖ-FPÖ; ta se je hitro končala, ko je jeseni 1986 Jörg Haider vrgel Norberta Stegerja kot predsednika

V višjih krogih SPÖ se čuje glasovi, da je treba Haiderja pustiti na oblast, da bo pokazal, kaj zna.

FPÖ. Kancler Franc Vranitzky ni hotel koalirati s Haiderjem. Pri volitvah novembra 1986 je Haiderjeva FPÖ krepko pridobila. Sledila je velika koalicija SPÖ – ÖVP. Haiderju je bilo koj treba opozarjati na napake vladajočih. Leta 1989 je postal koroški deželni glavar. Dve leti navrh se je vrgel sam s svojim izrekom o pošteni zaposlitveni politiki v tretjem rajhu. Pri volitvah pa je pridobival še naprej. Danes ima za seboj tretjino volilstva. Vsak drugi delavec voli FPÖ.

Volitve v evropski parlament in dunajske volitve so prinesle Haiderju nov uspeh. Pri obeh so socialisti hudo izgubili, Haider pa je krepko potegnil. ÖVP je pri evropskih volitvah pridobila in je postala po 30 letih spet najmočnejša stranka, na Dunaju pa je utrpela nov po-

raz. Na Dunaju, kjer morajo socialisti prvič po letu 1945 iskati zaveznike za koalicijo, bo prišlo do zveze SPÖ-ÖVP, torej do koalicije poražencev. **Znotraj SPÖ** se vse bolj krepijo glasovi, ki zahtevajo nov odnos do Haiderjeve FPÖ. Nič več ne velja odklonilno stališče kanclerja Vranitzkega. Tudi iz Koroške (npr. državnozbornski poslanec Anton Leikam) se oglašajo pobude, naj se SPÖ reši iz prijema ÖVP in naj išče skupno pot s FPÖ. Pri evropskih volitvah je bila FPÖ na Koroškem najmočnejša.

Moč koroške SPÖ po letu 1945 je zrasla tudi iz dejstva, da so vanjo sprejeli veliko število nacistov in jih s tem tako rekoč rehabilitirali pa demokratično legitimirali. To se je obrestovalo desetletja. Deželni glavar Leopold Wagner se je sredi 70-ih let pobahal, da ima do nemško-nacionalnih krogov tudi zaradi tega tako dobro pot, ker je bil sam visoki Hitlerjev mladinec („ein hochrangiger Hitlerjunge“).

Morebitna koalicija SPÖ – FPÖ ima tudi sorodno podlago. Na eni strani je tu stranka, ki je dolga leta uživala oblast, celo absolutno, na drugi strani pa stranka, ki z vso silo silii na oblast. Kakor je socialiste strah grenke poti v opozicijo, tako bi FPÖ končno rada ven iz opozicije, na najvišje vzvođe oblasti. V višjih krogih SPÖ se čuje glasovi, da je treba Haiderja pustiti na oblast, pa bo pokazal, kaj zna.

Tako ni izključeno, da bomo imeli v Avstriji vse več navez dveh strank, ki jo bo podpiral predvsem proletariat.

Kongres FUENS 97: ma bo manjšinsko zastopstvo

Federalistična unija narodnih skupnosti (FUENS) bo prihodnje leto imela svoj redni kongres na Koroškem. Osrednja tema tega mednarodnega kongresa naj bi bilo vprašanje manjšinskega zastopstva.

■ Janko Kulmesch

FUENS je mednarodna manjšinska organizacija, v katero je vključenih 66 narodnih manjšin oz. skupno 40 milijonov manjšincev. S strani koroških Slovencev je v FUENS kot redni član vključen NSKS, s strani Slovencev v Italiji pa Slovenska skupnost (SSk). Nekaj let je bil predsednik, nato podpredsednik FUENS dr. Reginald Vospernik, pred nedavnim pa je kooptiran kot zastopnik NSKS v predsedstvo FUENS.

Te dni so bili predsednik FUENS Romedi Arquint, podpredsednik dr. Ludwig Elle in generalni tajnik Armin Nickelsen gostje NSKS, ki je tudi soorganizator koroškega kongresa. Poleg tega so se srečali z namestnikom direktorja urada deželne vlade ddr. Karlom Anderwaldom, vodjo manjšinskega biroja mag. Vladimirjem Smrtnikom in s predsednikom ZSO dr. Marjanom Sturmom.

Pogovor z zastopniki NSKS s predsednikom Nantijem Olipom na čelu je služil organizacijski pripravi kongresa. O tem so zastopniki FUENS in NSKS poročali tudi koroškim novinarjem. Kot sta povedala generalni tajnik FUENS Armin Nickelsen in osrednji tajnik NSKS Franc Wedenig, bo kongres od 7. do 11. maja 1997 v Porečah, pred kongresom pa bo poseben seminar v Furlaniji – Julijski krajini, skupno s SSk.

Osrednja tema naj bi bilo vpra-

šanje manjšinskega zastopstva v Evropi; nadalje naj bi se razpravljalo še o vprašanju repatriacije (vrnitve v domovino) na primeru krimskih Tatarov. Predsednik Romedi Arquint: „Zelo radi pridemo na Koroško, kjer se srečamo z vprašanjem, ki zadeva vse manjšine in ki je še vse premalo obdelano“. Zato naj bi na koroškem kongresu prišlo predvsem tudi do izraza, da je „demokratično manjšinsko zastopstvo izraz urejenega partnerstva med manjšino in večino, s tem pa tudi najboljšo jamstvo za mirno reševanje odprtih vprašanj“ (Franc Wedenig).

FUENS, tako Arquint in Nickelsen, išče reševanje manjšinskih problemov tudi v sodelovanju z uradnimi ustanovami držav, v katerih manjšine živijo. Armin Nickelsen: „Konstruktivni dialog pa pomeni, da je treba manjšinske pravice respektirati in ne samo manjšine tolerirati. Toleriram lahko vreme.“

Zato se FUENS še posebej zavzema za sprejetje evropskega manjšinskega prava. Romedi Arquint: „Mini državne demokracije meljejo zelo počasi, predvsem, ko gre za kolektivne pravice. Te pravice npr. niso iztožljive (einklagbar)“. Sploh pa Arquint pesimistično gleda na prihodnost evropskega manjšinskega prava, medtem ko je Nickelsen mnenja, da kažejo po padcu komunizma evropske države za manjšinska vprašanja večjo senzibilnost.

Janko Kulmesch

Upoštevati potrebe gospodarstva!

Delegaciji Slovenskega deželnega gospodarskega združenja iz Furlanije-Julijske krajine in Slovenske gospodarske zveze iz Koroške sta se prejšnjo soboto, 12. 10. sestali, da bi preučili probleme, ki tarejo slovensko gospodarstvo v Italiji in v Avstriji. Splošna gospodarska kriza, ki je prizadela tako Koroško kakor Furlanijo-Julijsko krajino, je še dodatno oslabilo gospodarsko podlago v Italiji in v Avstriji živečih Slovencev, ki zlasti na področju mednarodne trgovine občutijo težke posledice razpusta bivše Jugoslavije, medtem ko Slovenija še ni razvila učinkovitega koncepta za pospeševanje gospodarstva Slovencev v zamejstvu.

Iz teh in iz drugih izrazito lokalnih vzrokov je propadlo precej podjetij, zaradi česar je ogroženih veliko delovnih mest. Predstavniki obeh zamejskih gospodarskih organizacij so skupno ugotovili, da lahko takšno stanje ogroža ne le samo gospodarstva, temveč tudi druga področja dejavnosti obeh manjšin. Zato so se odločili, da sestavijo skupni predlog, ki bo izročen vladi Republike Slovenije. Slovenska vlada naj bi ga upoštevala pri izvajanju resolucije državnega zbora za pomoč manjšinam.

AKTUALNI INTERVJU

„Premalo samozavestni in ofenzivni“

Dr. Ludwig Elle je po-
memben predstavnik luži-
ških Srbov, hkrati pa pod-
predsednik FUENS.

spoznavanje, saj imamo deloma skupne probleme.

Katere?

Mdr. vprašanje, kako organizirati strukture, ki naj zastopajo nasproti državnim ustanovam manjšinske interese.

Koliko je lužiških Srbov in kaj je vaš največji problem?

Pri nas ne poznamo uradnih regi-

Naš tednik: Prejšnji konec tedna je bilo v Budišinu prvo srečanje slovanskih narodnih skupnosti v okviru FUENS. Čemu je to srečanje služilo?

Dr. Ludwig Elle: Šlo je za izmenjavo izkušenj in boljše medsebojno

FUENS: slovansko srečanje

Na zadnjem kongresu FUENS v Temešvaru v Romuniji so se zastopniki slovanskih narodnih skupnosti dogovorili za izvedbo posebnega srečanja vseh slovanskih organizacij, ki so članice Federalistične unije evropskih narodnih skupnosti (FUENS).

Od 17. do 20. oktobra 1996 je zastopstvena organizacija lužiških Srbov Domovina vabila nad 20 organizacij na večdnevno srečanje. Temu povabilu se je odzvalo okoli 30 zastopnikov raznih slovanskih manjšin širom po Evropi. Mdr. so bili zastopani Lemki iz Poljske, Hrvati iz Vojvodine, Poljaki iz Litve, Nemčije in Češke republike, Srbi iz Romunije, gradiščanski Hrvati, Slovenci iz Italije in Koroške. Koroške Slovence so zastopali dolgoletni predsednik in podpredsednik FUENS dr. Reginald Vospernik, predsednik Enotne liste Andrej Wakounig in tajnica PUAK Milka Hudobnik.

V imenu organizatorja nas je na prvem spoznavalnem večeru pozdravil v prelepi rezidenci škofije Dresden-Meißen (Bischof Benno-Haus) v Schmochitzu blizu Budišina Jakob Brankatschk, predsednik Domovine. Domovina – zastopniška organizacija okoli 60.000 lužiških Srbov, ki živijo na Saškem (Freistaat Sachsen) in v brandenburški deželi (Land Brandenburg), obstaja že nad 80 let (ustanovljena 1912). Obširen prikaz življenja in delovanja te narodne skupnosti je vseboval razna predavanja, ekskurzijo in izvrsten kulturni spored s Sorbskim nacionalnim ansamblom. Dr. Lud-

wig Elle, podpredsednik FUENS in Domovine, nam je prikazal položaj narodnih skupnosti v združeni Nemčiji, Bernhard Ziesch, poslovodja Domovine, je predstavil delovanje zastopniške organizacije, ki je po združitvi Nemčije soočena z raznimi problemi in spremembami. Tako so lužiški Srbi soočeni z močnim krajšanjem finančnih podpor, kar pomeni, da bodo v prihodnje morali vlagati veliko truda v ohranitev obstoječih struktur.

Dober vpogled v življenje lužiških Srbov smo dobili na izletu v regijo Sljepo (Schleifer-Region), kjer nam je podpredsednica Domovine Leňka Nowak predstavila ljudsko kulturo, narodne noše in ljudsko petje lužiških Srbov. Ogleдали smo si tudi žalostno poglavje v zgodovini te narodne skupnosti. Tako so v stari DDR v teku industrializacije začeli pridobivati celotno energijo iz kaloričnih elektrarn. Veliko elektrarno Boxberg kurijo s premogom, ki ga v dnevnem kopu (Tagbau) pridobivajo v neposredni bližini elektrarne. V letih 1945 do 1989 so za ta rudnik (Tagbau Nochten) podkopali 46 vasi s pretežno lužiško srbskim prebivalstvom. Ljudje so morali zapustiti svoje domačije in hiše in si nekje drug-

stracij. Vsak se lahko svobodno priznava k narodni skupnosti. Po naših ocenah se priznava k narodni skupnosti okoli 40.000 lužiških Srbov, dejansko pa govori naš jezik okoli 60.000. Naš največji problem pa je, da smo še premalo samozavestni in premalo ofenzivni, ko gre za uveljavljanje naših kulturnih, političnih in jezikovnih pravic. Pričakujemo, da bodo vse uredili „ti tam zgoraj“. Taka defenzivna miselnost je rezultat dolgoletnega totalitarizma bivše DDR.

Kaj pričakujete od koroškega kongresa FUENS?

Še bolj kot doslej bi moralo priti do izraza, da je treba pri reševanju manjšinskih vprašanj vključevati manjšine same. Manjšine morajo imeti možnost, da svoje zadeve same urejujejo in upravljajo. To seveda ne pomeni, da državne in deželne vlade ne bi imele ustrezne odgovornosti.

–Kuj–

EL IN LIBERALNI FORUM:

Podkrepljeno avtonomno partnerstvo

„Evropski mandat LIF krepki prizadevanje za evropsko manjšinsko pravo in zagotavlja avstrijskim narodnim skupnostim, da bodo v ta evropsko politični razvoj vključene“. To je izjavila predsednica koroškega LIF Ursula Kuess pretekli petek po delovnem srečanju, ki so se ga udeležili zastopniki Enotne liste (mdr. Karel Smolle ter tajnika mag. Rudi Vouk in Bernard Sadovnik), zveznega predsedstva LIF (Heide Schmidt, Friedhelm Frischenschlager, Volker Kier) in predstavniki koroškega LiF. Posebej je bilo poudarjeno, da je treba narodnim skupnostim zagotoviti predvsem tudi pravico do političnega soodločanja. Nadalje so na tem srečanju sklenili kooperacijski odbor, ki naj bi podkrepil avtonomno partnerstvo med EL in LIF; Poleg tega se bo, tako Kuessova, LIF zavzemal za konkretne ukrepe, s katerimi naj bi slovensčina dobila večjo funkcionalnost in jezikovne kompetence.

GLAS IZ LJUDSTVA

FRLOŽEV LUKA

„Ti, Luka,“ me je ondan ondi na igrišču uščipnila moja ljuba prijateljica Jezičnikova Liza, „kaj pa praviš, ko ta naš SAK ne zna več zmagovati.“

Še preden sem se udahnil, mi je že odgovorila: „Veš, to pride od tega, ker je le še esa-ka, nič več Slovenski atletski klub.“

Milka Hudobnik

OB ROBU

Nova slovenska zunanja politika?

Drnovškov obisk je bil za Libuče, pevce-Matjaževce in druge Slovence iz Libuč in okolice, posebej pa še za galerijo Falke velik dogodek. To je več ko razumljivo, saj je malo vas ob vznožju Pece obiskal vladni predsednik slovenske države, kar se ne zgodi vsak dan. Poleg tega je treba čestitati Renati Falke, ki si pošteno in hvalevredno prizadeva, da dobi „neprominenten“ kraj, kot so to Libuče, kakovostno kulturno življenje.

Zato je bilo razveseljivo, da se je predsednik slovenske vlade odzval vabilu na odprtje razstave. Razveseljivo zlasti tudi zato, ker je bil nedeljski dogodek v znamenju prekomejnega prijateljstva in sodelovanja.

Nikakor pa ni bilo razveseljivo, da se predsednik slovenske vlade ni zavedal, da so Libuče dvojezični kraj. Torej kraj, v katerem živijo tudi pripadniki slovenske manjšine, ki še vedno čakajo na izpolnitev vseh manjšinskih pravic.

Npr. na dvojezični krajevnih napis. O tem, da bi si Libuče „zaslužile“ dvojezični napis, je medtem prepričan celó dunajski urad zveznega kanclerja – šef slovenske vlade pa v svojem uradnem govoru v Libučah manjšine niti ni omenil. To politično mnogo pove, četudi je po odprtju razstave uspelo dr. Drnovšku pokazati, kako napreduje gradnja pliberskega kulturnega doma.

Je uradno zamolčanje koroških Slovencev dejansko postalo novo načelo slovenske zunanje politike?

–Kuj–

Tržaška kreditna banka: Slovenci v Italiji doživljajo eno največjih kriz

Tržaško kreditno banko (TKB), najpomembnejšo finančno ustanovo zamejcev v Italiji, je prisilna (italijanska) komisarska uprava „do nadaljnjega zaprla“, zdaj že bivši vodilni pa so že od 18. oktobra v rokah preiskovalcev.

Zaradi kaznivega dejanja ponarejanja bilanc banke so se v preiskovalnem zaporu znašli nekdanji glavni ravnatelj banke Vito Svetina, podravnatelj in do nedavnega sanacijski upravitelj TKB Adrijan Semen, goriški podjetnik Roberto Tomassini Grinover, nekdanji podravnatelj TKB Milan Tavčar in funkcionar podružnice banke v Čedadu Nedeljko Hrovatin.

Kaj se je zgodilo? TKB je bila vsa povojna leta v rokah Slovenske kulturno-gospodarske zveze (SKGZ), organizacije, ki jo je materialno podpirala nekdanja jugoslovanska oblast. Kam so šle vse milijarde lir, tega nihče ne ve, dejstvo pa je, da je od osamosvojitve Slovenije naprej denarne pomoči matične države deležna tudi

„druga stran“ – Slovenska skupnost. Kar seveda ni ustrezalo dolga leta edini pravoverni manjšinski organizaciji, ki se je na vse kriplje trudila, da bi ohranila svoje privilegije. Na primeru TKB se je izkazalo, da se je tudi bala, da ne bi prišle na dan vse njene finančne malverzacije. Tako so ugotovili, da TKB sploh ni bila v službi manjšine, saj je denar posojala tudi italijanskim podjetjem, ki so bila v težavah in ki so neredno vračala denar. Zato ni čudno, da je TKB zabredla v rdeče številke, ki presegajo 200 milijard lir, medtem ko je ocenjena glavnica banke trikrat manjša, kar pomeni, da je banka nelikvidna.

Že lani so v Slovenski kulturno-gospodarski zvezi (SKZ) skušali banko rešiti, nepravilnosti pa pri-

kriti tako, da so od slovenske vlade vehementno zahtevali, naj z dokapitalizacijo v TKB stopi Nova ljubljanska banka ali njena frankfurtska (nemška) podružnica LHB. Ministrski predsednik dr. Janez Drnovšek je takrat ravnal zelo modro, da je zahteval čiste bilance banke, kar seveda TKB ni zmogla izpolniti. Rok za dokapitalizacijo se je iztekel, s 45-odstotnim deležem pa je v TKB prišla italijanska Ljudska banka iz Bresci, ki je želela prek TKB prodreti na vzhodne finančne trge. Ko pa je sprevidela, da je TKB kot vreča brez dna, se je pred dvema leti umaknila, banka pa je zaradi nakopičenih dolgov dobila prisilno upravo, ki je TKB zdaj do nadaljnjega zaprla.

Medtem ko se SKGZ že posuša s pepelom, češ da gre za nekatere neodgovorne posameznike, Slovenska skupnost (SSK) meni, da je čas za spravo, vendar na enakopravnih temeljih – tako da manjšina dobi enotno, na demokratičnih volitvah izvoljeno skupno zastopstvo. Hkrati pa tudi pravico do deleža tako imenovanega zamejskega družbenega premoženja, ki je bilo pridobljeno bodisi z denarjem iz matične države bodisi z dotacijami italijanske vlade za manjšino. Seveda se stare strukture, ki so bile dolga leta povezane z jugoslovansko oblastjo, temu upirajo, zato bo morala svoje reči tudi slovenska vlada. Vsekakor pa je potrebna širša prenova v organiziranosti slovenske manjšine v Italiji. Če bo propad TKB pripomogel k hitrejšemu reševanju težav tako, da bosta sprti strani onstran meje sedli skupaj za mizo, se dogovorili o prihodnosti zamejcev v Italiji in dosegli soglasje o skupnem zastopstvu, TKB ne bo prevelika žrtev, če pa bodo krogi okoli SKGZ še naprej vztrajali, da premoženje TKB, Primorskega dnevnika in druge „družbene lastnine“ pripada samo njim, se bo razkol povečal. Slovenska manjšina v Italiji je na razpotju.

Jože Biščak

Dr. Pavel Apovnik:

„NSKS bi moral delati na širši osnovi“

Odstop dr. Pavla Apovnika kot podpredsednika NSKS in člana ZNP (NT je poročal) je v javnosti precej odmeval. Prosil smo ga za stališče.

Dr. Pavel Apovnik v pogovoru za NAŠ TEDNIK: „Drži, da sem odstopil iz zdravstvenih razlogov. Ni pa bil to edini razlog. NSKS je osrednja narodnopolitična organizacija, ki naj bi zajela čim več pripadnikov narodne skupnosti. Zato bi bilo treba razširiti tudi njegovo programsko zasnovano, tako kot je bilo to zamišljeno, ko smo pripravljali pravila in volitve novega NSKS. Računam s tem,

da se bo programska zasnova zožila, da bo šel NSKS v zelo militantno politiko zoženja baze. S to politiko ne bo uspel, s takim NSKS se ne morem strinjati. Če vidim pogoje, da se uresničuje koncept, ki ga je imel NSKS za volitve, potem si lahko spet predstavljam sodelovanje.“

Izobražen kmet ve, kje lahko privarčuje čas in denar. KIS ponuja našim južnokoroškim kmetom pomoč s strokovnimi predavanji in tečaji ali pa pomaga pri izdelovanju posebnih projektov.

KIS je danes pomembna ustanova za naše kmete

Leta 1989 je KIS pričela svoje delovanje s ciljem, da izboljša gospodarski in socialni položaj kmetov na južnem Koroškem. Delo ni bilo zaman.

Danes kmet in kmetica lahko uspešno gospodarita le, če sta strokovno dobro izobražena in če znata kapital in zemljo, ki jima je na voljo, gospodarsko dobro izkoristiti. Vodja kmetije mora danes pravočasno spoznati bodoče možnosti na trgu in jih tudi ustrezno izkoristiti.

Pred letom 1989 so se lahko kmetje na Koroškem izobraževali zgolj v nemškem jeziku; prav zaradi tega se je tedaj zbornični svetnik SJK DI Štefan Domej zelo trudil za ustanovitev slovenske oz. dvojezične izobraževalne kmečke ustanove, ki so ji dali ime KIS. Prvi predsednik je bil DI Štefan Domej, njega pa je nasledil današnji predsednik DI Hanzi Mikl. Od leta 1989 naprej ima KIS za poslovodjo dr. Hansa Madritsch, kmetijskega strokovnjaka, ki ima tudi ustrezen pogled naprej in ki v okviru KIS razvija skupno s kmeti programe, ki so jasno usmerjeni v prihodnost.

Po pristopu Avstrije k EU je postalo izobraževanje za naše kmete še bolj pomembno, KIS pa je s svojim izobraževalnim programom postala za naše kmete še pomembnejša. Dr. Madritsch: „Trudimo se, da dajemo našim kmetom na pereča vprašanja vedno najbolj aktualne odgovore.“

Predsednik KIS je DI Hanzi Mikl, ki je tudi sam zelo napreden in inovativen kmet.

In kako? S pomočjo izkušenih referentov skuša KIS nakazati na predavanjih in tečajih,

- kje kmet lahko zniža stroške,
- kje so trže možnosti za bodočnost, in
- kako jih kmet najbolje izkoristi.

V preteklih letih je KIS pripravila 100 predavanj, 67 seminarjev in 19 strokovnih ekskurzij. Podpirala in organizirala pa je tudi vrsto prodajnih prireditev in predstavitev, kot npr. na sejmu GAST v Celovcu, kjer so dobili južnokoroški kmetje možnost, da se predstavijo in najdejo nove odjemalce.

Zelo pomembna je postala tudi dejavnost KIS pri razvijanju EU

Poslovodja KIS dr. Hans Madritsch želi, da bi se kmetje še bolj posluževali svetovanja KIS.

programov. KIS se pri deželni vladi trudi, da bi dobila nalogo koordinatorja EU INTERREG projektov za Slovenijo in Avstrijo.

Po sedmih letih se lahko ugotovi, da je bil projekt KIS uspešna zamisel in da je to danes pomembna ustanova za naše južnokoroške kmete. Poslovodja dr. Madritsch pa kljub temu kritično ugotavlja, da bi se kmetje lahko še bolj posluževali ponudb KIS, ki bi lahko v veliko večji meri tudi posamezno svetovala kmetom in jih obiskovala doma na kmetijah in jim na kraju samem pomagala pri ustvarjanju uspešnih gospodarskih konceptov za prihodnost.

Silvo Kumer

PROJEKTI

Kmet-tla-živiljenjski prostor. Projekt se izvaja v varstvenem območju talne vode v Podjuni, in sicer v jedru varstvenega območja talne vode v Dobu pri Pliberku. 1995 je bila ustanovljena delovna skupnost kmetov, ki si je mdr. zastavila kot cilj, da varuje obdelovalno zemljo in talno vodo in prodaja kakovostne pridelke pod skupno regionalno znamko (npr. olje).

Dobrova. Leta 1972 je grozila nevarnost, da uničijo škodljivci velike površine Dobrove (v Podjuni), leta 1993 je je sneg polomil 100.000 m³ gozda. KIS je zaradi tega izdelala „cilj 5-b-projekt“, ki ima kot cilj, da izboljša zavest za gozdarjenje pri kmetih, stabilizira ekološko ravnovesje s spremembo kultur (mešani nasadi) in koordinira gozdarske ukrepe in prodajo lesa.

Živiljenjski prostor Sele. Skupno z Interesno skupnostjo selskih kmetov je bil izdelan projekt, ki naj bi izboljšal gospodarski položaj kmetov v Selah, kjer je 60% kmetij v nadmorski višini med 900 in 1100 m. Cilji so mdr. urejanje pašnih pravic, skupna predelava in prodaja mesa, ohranitev kulturne krajine in ustanovitev skupnosti za spravlanje lesa. KIS ima nalogo, da priskrbi informacije, šola, svetuje in spremlja projekt. Mdr. so izdelali študijo o razvoju občine, kartirali kulturno krajino in pričeli z gradnjo gospodarskega centra.

„Agro-trans“. To je INTERREG projekt EU v sodelovanju med Slovenijo in Koroško in ima kot cilj, da zasnje skupne projekte na gospodarskem področju.

ÖPUL-sadjarstvo. Projekt „Streuobst Rož/Rosental“ je nastal iz vrste prireditev o sadjarstvu, ki jih je izvedla KIS. Cilj je ohranjanje domačega sestoja ekstenzivnega sadjarstva, razvoj lokalnih specialitet sadja in iskanje novih poti za prodajo. Med drugim kmetje zdaj tudi skupno kupujejo drevesne sadike.

Nadalje KIS dela tudi na projektih „govedina iz Karavank“, „podjunske olje“ in „meja – die Grenze“

„Vsi smo Korošci“

V Tinjah je bil v petek in soboto, 18. in 19. oktobra, osrednji del simpozija zgodovinarjev o „Karantanskem mitu“, ki je odpravil marsikatero ljubo staro legendo in odgrnil, vsaj za špranjo, zaveso, da se nam izostril pogled v skupno Koroško in skupno Evropo.

Če so nas znanstveniki na simpoziju prepričali, da smo vsi pravi Korošci, smo naredili spet en korak v pravo smer v skupno Evropo – tako lahko povzamemo potek in rezultat letošnjega simpozija zgodovinarjev v Tinjah, na katerem so se na pobudo prof. Moritscha zbrali strokovnjaki iz sosednjih držav k raziskovalnim pogovorom. Prof. Moritsch je v uvodnem referatu opozoril na izhodišče. Vse preveč so se ravno Korošci vedno prepirali, kateri so bili tukaj „prvi in so zato boljši“ – Nemci ali Slovenci. Obojni so zlorabili zgodovinske, da bi utemeljili svojo premoč v deželi. Danes pa le bolj sproščeno razmišljamo in razpravljamo o zlih posledicah nacionalističnih stremeljenj, katerih nosilca sta bila Martin Wutte z vindišarsko teorijo na eni strani in Bogo Grafenauer z utemeljitvijo karantanske državnosti Slovencev na drugi strani. Kakorkoli že, ali so bile različne narodne skupnosti „narodi“ ali ne, Koroška je bila ves čas zbirališče raznovrstnih ljudstev in je danes prototip prave evropske regije, če se znamo otresti pretiranih nacionalističnih teženj.

Že naslednji referent, prof. dr. Hans-Dietrich Kahl iz Giessna – Nemčije, je v ta namen temeljito odpravil vse „resnice“, ki so nam bile ljube in drage. Res je, da njegove teorije tudi pri kolegih niso neoporočne, poslušalcem so šli kar lasje pokonci, ko smo slišali, kaj naj bi bilo vse „ljudska fantazija“. Prof. Kahl trdi, da Koroška ni

dobila ime od krnskega gradu, ampak da je bila Karanta staro ime področja okrog „karantanskega vrha“. Sedež karantanskih knezov ni bil krnski grad, bolj verjetno so imeli svoj politični center na starem gradu nad Možberkom (alte Moosburg). Cerkev Gospe svete ni zadnje počivališče sv. Modesta. Sedež karantanskih škofov je bila verjetno cerkev v Teurniji (St. Peter im Holz). In končno naj ne bi bilo nikoli Gosposvetko polje središče Karantanije, naravno središče bi bil Beljak! Toliko torej o „karantanskih mitih“!

Doc. dr. Igor Grdina je nato, nič manj odločno in temeljito, označil vse v slovenski literaturi, glasbi in likovni umetnosti, kar je hotelo utrditi karantansko zavest pri Slovencih, kot zloglasne nacionalizme. Ni samo naštel P. Trubarja in F. Prešerna, A. Aškerc in F. Ellerja, tudi Janez Menart in Ervin Fric se po njegovem naslanjata v pesmih na karantansko preteklost. Seveda trobijo na primer F. Czigan v kantati „Ustoličenje karantanskega kneza“, Lev Detela v romanu „Stiska in sijaj slovenskega kneza“ in G. A. Kos s slikami o Gosposvetkem polju v isti rog, je rekel dr. Grdina.

Žal je bilo pozno zvečer predolgo časa za izdatno diskusijo. Tako so začudenje („...potem nismo Slovenci na Koroškem avtohtoni?“), ogorčenje („...Ta nas osramoti, ga ne morem več poslušati!“), pa tudi dodatna pojasnila na-

vzočih strokovnjakov, zaokrožili prvi večer simpozija.

Drugi dan sta bila na vrsti arheologa iz Koroške in Furlanije, ki sta dala drugačno podobo o naši preteklosti. Dr. Maurizio Bura iz Vidma je poročal o delu italijanskih arheologov v Furlaniji in Benečiji, pokazal diapozitive izkopanin, ki pričajo o prisotnosti Slovanov v tem predelu in poudaril, kako se ravno oni trudijo za mednarodno sodelovanje, vsaj z zastopniki sosednjih držav. Naš arheolog, prof. Franz Glaser, je potožil, kako malo denarja posvetijo uradni krogi izkopaninam, ki naj bi pojasnile koroško zgodovino v srednjem veku oziroma prisotnost Slovanov v karantanski dobi. Zgodovinarja celovške univerze, doc. dr. Harald Krahwinkler in prof. dr. Günter Hödl sta zaključila z zgodovinskim prerezom obdobja okrog leta 996 in prikazom razpleta intenzivnih stikov med Karantanijo in takratnim Babenberškim posestvom Ostarrichi. Že v zgodnjem srednjem veku so se mogočnejši trudili vplivati na ljudstva, da bi se dobro razumela („damit sie ein Volk seien!“).

V zbirki „Brezmejna Avstrija/Grenzenloses Österreich“ bodo besedila in izsledki tudi tega simpozija objavljena v knjižni obliki. Gotovo bo vsak dober Korošec rad segel po taki literaturi, ko se sprašuje, kdo je, odkod je in kam hoče, predvsem pa, kakšni naj bodo odnosi med ljudmi na Koroškem.

Alojz Angerer

OB ROBU

Kdor je sledil izvajanju zgodovinarjev na simpoziju v Tinjah, je pri sebi gotovo rekel: seveda smo vsi, ki živimo že zdavnaj na Koroškem, Korošci. Smo celo že evropska regija v malem, ker razlike med nami niso več pomembne. Skoraj smo prepričani, da je pojem „Korošec“ že skoraj preživel, ker gradimo z vso močjo skupno Evropo.

Ravno te dni pa so me prestrašile vesti, ki pričajo o tem, da vsi ljudje še niso razumeli, kakšna naj bi bila ta skupna Evropa. Ali ni zaskrbljavajoče, da je v eni naših hribovskih „čisto slovenskih“ vasi samo še eden, ki govori doma slovensko narečje, v razredu ljudske šole, v kateri so vsi

Smo vsi Korošci?

prijavljeni k dvojezičnemu pouku? Če poskusite porazdeliti približno 150 slovensko govorečih otrok prvošolcev na celo južnokoroško področje, se boste ustrašili, kako hitro napreduje skrita asimilacija slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Ali je potem čudno, da tisto klavirno zanimanje nemških grogov za srečanje s Slovenci v okviru „Dober večer, sosed!“ vsako leto bolj vsiha in da pobratene jezikovno različnih društev nikoli ni prav zaživelo?

Skupna Koroška ne sme in po mojem tudi ne bo pomenilo, da bo Koroška vedno bolj poenotena: ena kultura, en narod, ...dva jezika sta v tem primeru še malce zastarela in ovira na poti v enolončnico.

Ne! Na pot v Evropo se lahko podajajo le samozavestni rojaki, ki spoštujejo kulturo in značilnosti prednikov, ki jim je jezik več kot samo občevalno sredstvo. Koroška je bogata, ker je še vedno zbirališče mnogoterih vrednot, ki se medseboj dopolnjujejo in plemenitijo. Zato smo lahko ponosni, da smo Korošci, o katerih je prof. Kahl v Tinjah rekel: „Vsak Korošec, ne glede na to, kateri jezik govori, ima gotovo prednike iz vseh treh narodnih skupin (germanske, romanske in slovanske).“

A. A.

Srečanje z daljnimi sosedi iz Transkarpacije.

Prireditve „Dober večer sosed“ očitno niso dovolj zanimale nemškega soseda v deželi. SPD „Zarja“ v Železni Kapli se je zato odločilo, da ob državnem prazniku vabi na srečanje z daljnimi sosedi iz Transkarpacije. Skupina „Iršava“ iz Ukrajine je oblikovala kulturni večer (preteklo sredo, 23. oktobra, v kapelški farni dvorani). Predstavila je plese in pesmi, ki so na sporedu na tamkajšnjih vaških praznikih.

Slika: Fera

Sežigalnica v Pliberku: občinski svet je rekel NE!

Mestni svetnik Fric Kumer je na minuli seji uspešno igral vlogo posrednika med strankami in dosegel, da se je občinski svet soglasno izrekel proti sežigalnici.

Ko je postalo znano, da je Pliberk med 13 koroškimi kraji na Koroškem, ki so izbrani kot možne lokacije za sežiganje smeti, se je vnel najprej protest v sosednjih občinah Bistrica in Globasnica. Na občinskem uradu v Pliberku je 50 pliberških občanov pismeno oddalo svoj ugovor, preteklo sredo se je končno tudi občinski svet izrekel proti sežigalnici, ki bi naj stala v obrtni coni v Drveši vasi pri Pliberku.

Na seji je SPÖ vložila nujnostni predlog proti sežigalnici, le-tega pa ÖVP in FPÖ nista želeli podpreti, ker sta zastopali mnenje, da si želi SPÖ s tem lastiti lovoriče, da je preprečila sežigalnico. Ko je že kazalo, da se bo zadeva zavlekla na naslednjo občinsko sejo novembra, je mestni svetnik Fric Kumer (EL) posredoval med strankami, ki so potem vložile skupen predlog proti sežigalnici in ga soglasno sprejele. Župan mag. Grilc ima zdaj nalogo, da obvesti deželno vlado o odklonilnem stališču Pliberčanov. Po tem sklepu je le še malo verjetno, da bi Pliberk dobil sežigalnico, saj tudi drugi argumenti, kot npr. decentralna lega Pliberk govorijo proti.

Železnica 2000. Predstavniki „Hochleistungs AG“ so na minuli seji predstavili projekt visokohitrostne železnice, ki bo šla tudi skozi občino Pliberk. Najbolj

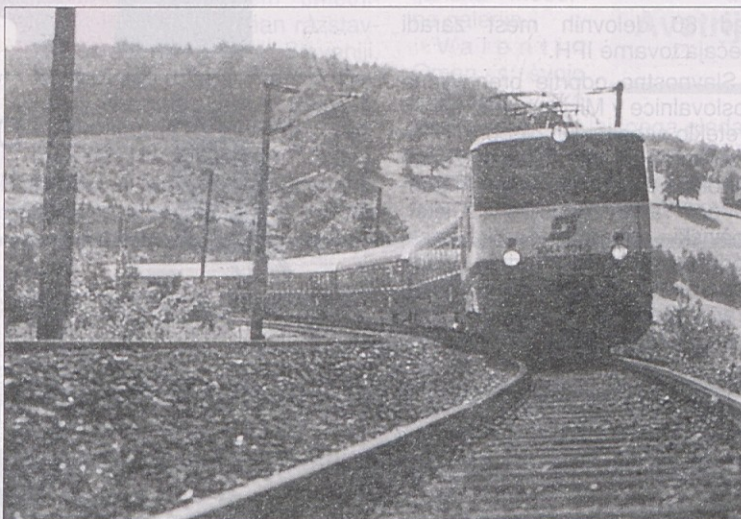
prizadete bi bile vasi Dob, Vidra vas, Blato in Replje. Določen je že 1 kilometer širok koridor, na katerem bodo potem izbrali 60 metrov širok pas za gradnjo železnice. Predstavniki HL-AG so dejali, da ima občina in prebivalstvo možnost soodločanja, kje natlačno bo potekala železnica.

Kot „cukrček“ so ponudili Pliberčanom vzdolž nove železnice tudi nov kolodvor, na katerem pa se bodo verjetno le bolj redko ustavili vlaki, ki imajo nalogo, da se v eni uri peljejo od Celovca do

Gradca in v istem času od Gradca na Dunaj. Za gradnjo nove železnice bo potreben tudi nov most čez Dravo, doslejšnjega pri Bregah pa bi bilo možno preurediti za motorni promet.

V Pliberku zastopa prizadete občane tudi ljudska iniciativa z Blata, kateri je HL-AG ponudila sodelovanje pri projektiranju. Inicijativa med drugim zahteva, da mora železnica biti najmanj 1 km oddaljena od vasi in mora biti zgrajena pod zemljo.

Silvo Kumer

140 do 160 vlakov bo že leta 2006 s hitrostjo 160 km/h vozilo skozi Podjuno. Prebivalstvo želi, da gre proga vzdolž vasi pod zemljo.

O železnici ...

Že v letu 2006 bi lahko 140 do 160 vlakov s hitrostjo 160 km/h povezovalo dnevno Celovec z Dunajem. V štirih letih bomo verjetno lahko že pričeli z gradnjo.

DI JOSEF ZEISSLER, HL-AG

Informirati vas moram o tem, da je na Blatu aktivna ljudska iniciativa proti železnici in da zagovarja gradnjo le, če bo železnica 1 km od vasi in pod zemljo.

JOSEF KAP, SPÖ

Če ne boste upoštevali predlogov naše ljudske iniciative, boste zelo težko prišli z nami na zeleno vejo.

FRIC KUMER, EL

Če boste razrezali najlepše dele naših polj, potem to pomeni za ne-

REKLI SO NA SEJI

katero kmete konec kmetovanja. Edina sprejemljiva varianta je trasa skozi Dobrovo.

DI ŠTEFAN DOMEJ, EL

Šele ko je začela delovati ljudska iniciativa, je HL-AG postala bolj aktivna in zdaj ponuja cukrčke, kot npr. kolodvor.

FRIC KUMER, EL

Gospod Zeissler, cukrčki, ki jih ponujate, so le na prvi pogled sladki.

PODŽ. ŠTEFAN VISOTSCHNIG SPÖ

O sežigalnici ...

Šoštanj in Žerjav nam prinašata že dovolj emisij.

HANS JURZ, SPÖ

O sežigalnicah take velikosti doslej še nimajo podatkov, ali so varne ali ne. Zaradi tega je to za nas preveliko tveganje.

HUBERT PETEK, SPÖ

SPÖ ima že pripravljen letak, da je ona preprečila sežigalnico. Zaradi tega ÖVP ne vidi potrebe, da bi že na tej seji sklepala o sežigalnici ...

MARKUS TOMITZ, ÖVP

Ker nam gre za stvar in ne volitve, umikamo svoj predlog.

PODŽ. ŠTEFAN VISOTSCHNIG, SPÖ

Veseli me, da mi je uspelo dobiti vse stranke za eno mizo in da smo skupno že na tej seji sprejeli sklep proti sežigalnici.

FRIC KUMER, EL

V NEDELJO ODPRTJE

Komeljskega cesta je asfaltirana

Komelj. Prihodnjo nedeljo, 27. oktobra 1996, bodo pri Pistotniku ob 11. uri slovesno odprli komeljsko cesto. Izgradnja ceste je trajala nekaj let in je stala 15 milijonov šilingov. Cesta je asfaltirana in bo zdaj nudila prebivalcem na Komlju boljše pogoje. Pristojni referent ek. sv. Fric Kumer bo imel slavnostni govor, župnik mag. Ivan Olip pa bo cesto blagoslovil.

DAN ODPRTIH VRAT

Dobrolška občina se predstavlja

Dobrola vas. V soboto, 26. oktobra 1996, je na občinskem uradu v Dobrli vasi dan odprtih vrat. Pod geslom, „občinski urad je eno leto v samostanu“ bodo imeli občani možnost, da si ogledajo prostore, ki so zdaj v celoti izgrajeni. Ob tej priložnosti se bo predstavil tudi notar dr. Walter Mösslacher, ogledati pa si bo možno tudi ostale dele samostana.

„ALL INCLUSIVE“

Železna Kapla vabi na dneve turizma

Železna Kapla. Turistično društvo v Železni Kapli vabi od 28. oktobra do 30. oktobra, na dneve turizma. V ponedeljek, 28. oktobra, je v Železni Kapli Simonov trg, v torek 29. in sredo 30. oktobra, pa bodo v gostilni Koller različna predavanja. Med drugim bodo predstavili tudi novo „all inclusive“ ponudbo za turiste v Železni Kapli.

29. oktober: 18.30 odprtje, 19.00 „Sodelovanje turizem in kmetijstvo“; 19.30 predstavitev novih turističnih pondub (preds. turističnega društva Johann Smertnik); 20.30 kooperacije in „All-inclusive“ ponudbe; **30. oktober:** 17.00 „All inclusive“ ponudba za Železno Kaplo; 18.30 kooperacija kmetijstvo in turizem iz vidika Koppla kaše (preds. E. Miklau).

Prenova v korist poslovnih partnerjev in domačega gospodarstva

Poslovalnica Posojilnice-Bank Železna Kapla v Miklavčevem v sodobnih bančnih prostorih.

Julija 1983 je Posojilnica-Bank Železna Kapla odprla poslovalnico v Miklavčevem. Kmalu se je izkazalo, da je bil ta korak pravilen – in da je treba bančno poslovanje prilagoditi sodobnim potrebam.

Potrebna je bila temeljita prenova poslovanja, pri kateri „nas je vodila želja, da ustvarimo sodobne prostore, v katerih se opravljajo bančni posli s potrebno diskrecijo“ (predsednik upravnega odbora kapelške posojilnice Vladimir Prušnik).

Investicije za prenavo zunanosti in notranosti poslovalnice je znašala 2,6 milijona šilingov – poslovalnica v Miklavčevem pa sodi med najsodobneje urejene bančne prostore. Mihi Kuchar, predsednik nadzornega odbora Posojilnice-Bank Železna Kapla: „Ta investicija je še toliko bolj važna, ker se moramo v času vedno večjih gospodarskih problemov še posebej truditi za napredek in delovna mesta. V zadnjih letih smo zaradi političnih vzrokov in neugodne infrastrukture zgubili okoli 300 delovnih mest – 220 z ukinitvijo tovarne celuloze Obir in

nad 80 delovnih mest zaradi stečaja tovarne IPH.“

Slavnostno odprtje prenovljene poslovalnice v Miklavčevem je bilo preteklo soboto, 19. oktobra. Udeležili so se ga mdr. žitrajski župan Herbert Lepitschnig, kapelški podžupan rav. Engelbert Ojster, občinski odbornik Tomi Petek, podpredsednik NSKS mag. Vladimir Smrtnik, osrednji tajnik NSKS Franc Wedenig in direktor Zveze Bank Joza Habernik. Direktor Ha-

bernik je poudaril pomen samostojnega slovenskega združništva v času multinacionalnih koncernov, kajti v teh združnih strukturah imajo domačini še možnost soodločanja na lokalni ravni.

Prenovljene prostore je blagoslovil žitrajski župnik Valentin Gotthardt, za pevski in glasbeni okvir odprtja pa sta poskrbela žitrajski MoPZ „Trta“ (vodi Pavli Stern) in škocijanski „Seerosenduo“.

r. bratsch
leuchtreklame
kunststoffverarbeitung

erzeugung & service

9020 klagenfurt, völkermarkter straße 241
telefon 0463 / 32 7 27 , fax 0463 / 35 9 88

Bau- und Spezialspenglerei
kunstgewerbl. Arbeiten in Kupfer
Blitzschutz

Klaus Schwarz

9065 Ebenthal, Kalmusweg 14

Tel.: 0463/33725 Werkstätte Tel.: 0463/35204

Autotel.: 0663/846622 FAX: 0463/346252

SCHIPPEL
STAHL- **S** ALUBAU

Wilfried Schippel

Bleiburger Straße 40, 9141 Eberndorf
Tel. 0 42 36 / 32 41 oder 0663 / 84 73 39

- Alutüren
- Alufenster
- Wintergärten
- Stahl- + Aluportale
- Überdachungen
- Schmiedeeisen, Messing, Nirostverarbeitung aller Art

Velik uspeh naše rojakinje na dunajski univerzi

Dr. Marija Wakounig, po rodu Kovačeva iz Mlinč v Podjuni, se je te dni habilitirala na dunajski univerzi za celo vzhodno in jugovzhodno zgodovino. Naslov nje habilitacije je „Die Mission von Franz Liechtenstein in St. Petersburg 1894–1898“ (Misija Franca Liechtensteina v Sankt Petersburgu 1894–1898).

V tem znanstvenem delu se avtorica ne loteva le diplomatske zgodovine, opisuje tudi zgodovino mesta in življenje v njem, kako so med seboj shajali diplomati in kaj je predvsem storil Franz Liechtenstein za odnose med Avstro-Ogrsko in Rusijo. Prvič po koncu Krimske vojske leta 1856 so to bila štiri leta dob-

rih odnosov. Po Liechtensteinovem odhodu so se ti spet precej ohladili.

Franz Liechtenstein je v glavnem mestu Rusije rezidiriral kakor neodvisen knez in ne kakor zastopnik tuje države. Bil je dejansko prva adresa; njegova misija je bila gotovo takrat za Avstro-Ogrsko najbolj težavna in

tudi najbolj brizantna. Odnosi med Liechtensteinom in ruskim carjem Nikolajem II. so bili kakor odnosi med dvema suverenoma.

Ob tem izrednem uspehu gope dr. Mariji Wakounig iskreno čestitamo. Želimo ji še obilo uspeha pri znanstvenem delovanju.

MOJCA JENKO

**KULTURNO PISMO
IZ SLOVENIJE**

Omanovi rokopisi v Sloveniji

Od letošnjega maja dalje teče po Sloveniji razstavnna turneja slikarskih del Valentina Omana. Najprej se je mojster predstavil v Paviljonu NOB v Trzinu (maj – junij), nato v Ganglovem razstavišču v Metliki (julij), dalje v Savinovem likovnem salonu v Žalcu (avgust) in v Knjižnici Cirila Kosmača v Tolminu (september – oktober), nazadnje pa je svoja dela na ogled postavil v Kregarjevi galeriji v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu pri Ljubljani (do 14. novembra 1996).

Valentin Oman se je rodil leta 1935 v Štebnu pri Beljaku; leta 1958 je pričel s študijem na Akademiji za upodabljačo umet-

nost na Dunaju, kjer je leta 1962 tudi diplomiral; takoj nato se je vpisal na specialko za grafiko na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, pod mentorstvom priznanega slikarja in grafika Rika Debenjaka. (Leta 1957 se je Debenjak v Parizu izpopolnjeval v grafičnem ateljeju znamenitega Johna Friedlenderja.)

V svojem bogatem umetniškem življenju je Oman razstavljal ne le doma in v Sloveniji, temveč tudi v Italiji, Franciji, Švici, na Nizozemskem, v Belgiji in Luksemburgu ter Nemčiji, v Veliki Britaniji in na Češkem. Za svoje delo, ki temelji na proučevanju človekove psihe in ki je izredno

občuteno in pronicljivo, je Oman prejel tudi nekaj zvenečih nagrad: posebno odkupno nagrado Svetovnega grafičnega natečaja v San Franciscu (ZDA) leta 1973; leta 1974 je prejel 1. nagrado za grafiko na Bienalu v Frechnu (Nemčija); istega leta mu je bila dodeljena tudi Nagrada Dežele Koroške za upodabljačo umetnost; leta 1981 je bil dobitnik nagrade Prešernovega sklada v Ljubljani; pred petimi leti (1991) pa so ga počastili tudi rojaki – koroški Slovenci, ko so mu v Celovcu podelili Tischlerjevo nagrado. Da pa Oman s svojimi deli ne navdušuje likovnih kritikov le trenutno, potrjuje dejstvo, da njegova dela sooblikujejo tudi zbirke pomembnih umetnostnih muzejev, kot sta na primer dunajska Albertina in ljubljanska Moderna galerija.

Valentin Oman s svojo umetnostjo tako strokovnega kot laičnega gledalca navdušuje, ker mu dopušča razmišljati – vendar ne razmišljati o čustvenih učinkih povečini

amorfnih barvnih lis – temveč razmišljati o človeku, njegovi usodi, njegovi preteklosti, njegovem delu. Omanov čopič je sicer nemiren, vendar je vsaka njegova poteza preiščena. Za tak način ustvarjanja ni dovolj le trenutni ustvarjalni navdih, temveč je potrebno precej študija, ki je običajno dolgotrajnejši. Tako se ni čuditi, da Oman pogosto ustvarja večje celote ali celo cikle. Med prve vsekakor sodi okras cerkva na Plešivcu, v Št. Jakobu v Rožu in v Oberwartu, med druge pa Ecce homo, Pariški rekviem, Sledovi homo sapiensa, Spomeniki, Stop the War in

Croatia in Rokopisi; likovno pa je interpretiral tudi nekaj literarnih del, kot sta na primer Sonetni venec Franceca Prešerna in Dantejeva Božanska komedija.

Oman veliko razmišlja in preko svoje

poteze s čopičem pritegne k razmišljanju tudi gledalca – in v tem je njegova nenadkriljiva umetniška moč!

Valentin Oman je priznan umetnik, katerega sloves seže daleč prek meja Koroške, Slovenije in Avstrije.

SIMPOZIJ V GRADCU:

Pokrajinske ljudske kulture v primerjavi z nadpokrajinskimi: Slovenija – Avstrija

Prireditelji so povabili znanstvenike in strokovnjake iz Slovenije in Avstrije, ki bodo razpravljali o pestrosti regionalnih ljudskih kultur v Sloveniji in v Avstriji. Nagovoriti želimo študente Visoke šole za glasbo v Gradcu, pa tudi splošno zainteresirane, poznavatelje in gojitelje ljudske kulture, pevce in muzikante ter učitelje in pedagoge na Štajerskem in v drugih delih Avstrije.

PROGRAM

Četrtek, 7. novembra 1996

- 13.00 * Pozdrav (rektor Visoke šole za glasbo v Gradcu, prof. Otto Kolleritsch)
- * Prof. Wolfgang Suppan, Gradec: Pokrajinske ljudske kulture v primerjavi z nadpokrajinskimi
- * Marko Terseglav, Ljubljana: Lokalno, regionalno in nacionalno v folklorističnih raziskavah v Sloveniji
- * Igor Cvetko, Ljubljana: Odnos „ton – zen“ v slovenski ljudski glasbeni tradiciji
- 15.45 – 16.15 odmor
- * Otfried Hafner, Graz: Iz štajersko-slovenske kulturne zgodovine v času nadvojvode Johana (19. stol.)
- * Robert Vrčon, Ljubljana: Medpokrajinska enotnost ljudskih pevskih tehnik na Slovenskem (z zvočnimi primeri)
- * Helmut Brenner, Graz: „Julfest“ in „Maiaufmarsch“. Štajerski pevci v napetosti med nacionalizmom in socialistično ideologijo od leta 1914 naprej
- 18.30 Bife: Sprejem župana mesta Gradec Alfreda Stingla

20.00 **Koncert slovenske in štajerske ljudske glasbe** v Florentinovi dvorani Visoke šole za glasbo v Gradcu, Leonhardstraße 15/1:

Nastopajoče skupine/pevci:

- „Istrski muzikanti“ iz Kopra (SLO)
- Družina Spiegel iz Übelbacha (Štajerska)

- Instr. Duo Kern-Schwaiger iz Liezena (Štajerska)
- „Katrice“ iz Ljubljane (avtentično ljudsko petje)
- Gretl Gruber iz Altdirninga (citre)
- Wibsč'ma – ženska skupina iz Gradca
- „Canticum“ – zbor iz Maribora (vodi Jože Fürst)

Petek, 8. novembra 1996

- 8.30 * Maša Komavec, Ljubljana: Pritrkavanje in njegovi „odzveni“ v slovenski glasbeni kulturi (z zvočnimi primeri)
- * Thomas Hochradner, Salzburg: Salzburška ljudskoglasbena pokrajina v starih popotniških poročilih
- * Julijan Strajnar, Ljubljana: Violina na Slovenskem
- 10.45 – 11.15 odmor
- * Hermann Härtel, Gradec: Primeri sodobne štajerske ljudskoglasbene tradicije
- * Drago Kunej, Ljubljana: Trstenke – panove piščali na Slovenskem
- * Barbara Kunejčič/Elisabeth Harnik: Predstavitev diplomske naloge/opravljenih raziskav
- * Alois Mauerhofer, Gradec: Glasba v življenju avstrijskih mladincev – podrejena kultura?
- 13.30 Zaključni pogovor

Prireditelji: Inštitut za glasbeno etnologijo v Gradcu, Inštitut za raziskovanje ljudske glasbe v Ljubljani, Avstrijski inštitut za vzhodno in jugovzhodno Evropo

Kraj: Florentinova dvorana visoke šole za glasbo v Gradcu

MOLITVENI SHOD ZA DUHOVNE POKLICE V TINJAH

Vedno manj duhovnikov? Molimo!

Kristus nam naroča: „Prosite Gospoda žetve, naj pošlje delavcev na svojo žetev.“

Zato smo se, kot že večkrat, na prvi četrtek v mesecu oktobru zbrali v kapeli Doma v Tinjah k molitvenemu shodu za duhovne poklice. Tokrat smo molili rožni venec zelo poglobljeno in pestro s pomočjo knjižice, ki jo je pred leti priredil župnik Florijan Zergoi. Ta nam je najprej kot motivacijo položil na srce besede, ki jih je bil napisal v knjižici za uvod tega načina molitve rožnega venca. Nato smo molili po razdeljenih vlogah in pred vsako desetko zapeli primerno pesem.

Po molitvi rožnega venca so šolske sestre in gojenke gospodinske šole iz St. Ruperta pri Velikovcu pele in molile z nami večernice v čast sv. očetu Frančišku Asiškemu na predvečer njeovega godu.

Višek je bila nato sv. maša, ki jo je daroval dekan Hanzej Dersula, z njim sta somaševala župnika Florijan Zergoi in Valentin Gotthardt. Dekan Dersula je govoril zelo prepričevalno in močno poudarjal, da moramo živeti bolj prepričevalno versko življenje, tako da se bodo mladi ob nas navduševali in odločali za duhovne poklice. Po agapi smo se vračali domov s srčno željo, da bi prišlo na prvi četrtek, 7. novembra, še več molilk in molilcev, kajti potreba je velika.

Udeleženec

Za tiskovni sklad so darovali:

N. N., Dobrla vas 100.-; N. N., Dobrla vas 30.-; Rok Bučovnik, Dobrla vas 30.-; Martin Lesjak, Dobrla vas 10.-; Cita Razdevšek, Kazaze 80.-; Karl Laurenčič, Sinča vas 30.-; Marija Čertov, Sele 50.-; Stanka Pegrin, Sele 50.-; N. N., Sele 20.-; Neža Ažnah, Dob pri Pliberku 30.-; Olga Zechner, Maria Enzersdorf 20.-; Martina Wirnsperger, Bludeniz 80.-; Karel Smolle, Dunaj 80.-; dr. Alois Popitsch, Gradec 80.-; Anton Zore, Linz 80.-; Herbert Seher, Dunaj 80.-; Franc Feinig, Dunaj 80.-; Frančiška Fera, Grabalja vas 50.-; Franc Marolt, Grabalja vas 30.-; Monika Sačen, Bistrice pri Pliberku 50.

ČESTITAMO

V sredo, 23. vinotoka, je obhajal 50-letnico profesor **Jožko Kovačič**, učitelj glasbe in slovenščine na Slovenski gimnaziji in dirigent zbora „Vaščani pojo“. Profesorju Kovačiču ob srečanju z očakom Abrahamom iz srca čestitamo. Želimo mu vse najboljše, predvsem pa, da bi si ohranil svoj dobri glas. Še na mnoga leta!

Kristina Korenjak, po domače Jančičeva iz Trebljenj pri Šmarjeti v Rožu, je včeraj slavila 89. rojstni dan. Ob tem visokem osebnem prazniku iskreno čestitamo in želimo obilo Božjega blagoslova, predvsem zdravja in zadovoljstva. Čestitkam se pridružuje EL Šmarjeta.

Na Svetem mestu bo prihodnji ponedeljek, 28. oktobra, obhajal 79. rojstni dan **Mirko Karner**. Ob tej priložnosti mu prisrčno čestitajo in želijo vse najboljše, predvsem zdravja, vsi domači. Čestitkam se pridružuje uredništvo Našega tednika.

V Globasnici obhajata osebni praznik **Mili** in **Hanzi Dumpelnik**. Obema prisrčno čestitamo in želimo tudi v prihodnje vse lepo in dobro!

Antonija Podgornik iz Apač je obhajala 82. rojstni dan. Slavljenci ob tem lepem osebnem prazniku želimo na Marijino priprošnje Božjega varstva. Kličemo ji na mnoga zdrava in sreče polna leta!

60. rojstni dan je obhajal **Pepi Pegrin** s Kota v Selah. Za jubilejni rojstni dan iskreno čestitamo in kličemo na mnoga leta!

Rojstni dan je obhajala tudi **Katarina Petschnig** iz Šmarkeža, za kar prisrčno čestitamo in želimo vse najboljše!

Naslednje voščilo je namenjeno **Jozefini Drobesh** iz Male vasi, ki je obhajala rojstni dan. Vse najboljše!

Urška Zergoj in **Gregor Slugoutz** z Lancove sta obhajala rojstni dan. Obema veljajo naše iskrene čestitke in najboljše želje!

60. rojstni dan in god je slavila **Urška Krištof** iz Vidre vasi. Ob tem lepem dvojnem prazniku prisrčno čestitamo in želimo vse najboljše, zlasti zdravja in zadovoljstva! Na mnoga leta!

Dvojni praznik je obhajala tudi **Brigita Dovjak** iz Podgrada.

Iskreno čestitamo ter kličemo na mnoga zdrava in sreče polna leta!

Prisrčne čestitke in najboljše želje veljajo tudi **Hanziju Kelihi** iz Sel, ki je obhajal rojstni dan. Na mnoga leta!

Prav tako v Selah sta obhajali rojstni dan **Pepca Oraže** in **Urši Male** s Kota. Obema prisrčno čestitamo in želimo tudi v prihodnje vse lepo in dobro, predvsem zdravja in zadovoljstva!

Slovensko društvo upokojenecv Pliberk čestita za osebne praznike naslednjim svojim članom: **Šimanu Pauliču** iz Globasnice, **Kristijanu Dlopstu** iz Večne vasi pri Globasnici, **Karlu Mertu** z Bistrice pri Pliberku, **Karlu Wutteju** iz Breške vasi, **Marti Kreutz** z Blata pri Pliberku, **Neži Krewalder** iz Strpne vasi in **Herti Kumer** z Bistrice pri Pliberku. Posebne čestitke pa veljajo **Šimanu Dlopstu** iz Dvora pri Šmihelu za 85. življenjski jubilej ter **Ceciliji Lunder** z Letine pri Šmihelu za 75. rojstni dan. Vsi ostali člani društva upokojenecv slavljencem prisrčno čestitajo in kličejo na mnoga zdrava in vesela leta. Čestitkam se pridružuje uredništvo Našega tednika.

Za osebni praznik čestitamo tudi **Mici Užnik** iz Borovelj. Vse najboljše!

Naslednje vošilo je namenjeno **Mariji Rupitz** iz Pogrc, ki je obhajala osebni praznik. Vse najboljše, predvsem zdravja in zadovoljstva!

V Št. Jakobu sta obhaja rojstni dan **Urši Dissinger** in **Toni Kajžnik**. Obema ob tej priložnosti prisrčno čestitamo in želimo obilo Božjega blagoslova, predvsem zdravja in osebnega zadovoljstva!

28. rojstni dan je obhajal **Lukas Golavčnik** iz Dobrle vasi. Čestitamo!

Rojstni dan in god je obhajala **Urška Mak** iz Sel. Ob tem dvojnem prazniku iskreno čestitamo in kličemo na mnoga leta!

Prav tako dvojni praznik je obhajala **Urši Kapelari** iz Pulpač. Tudi njej veljajo naše iskrene čestitke in najboljše želje!

Osebni praznik je slavila **Krista Kraut** iz Celovca. Čestitamo in vse najboljše tudi v prihodnje!

ČESTITKA TEDNA

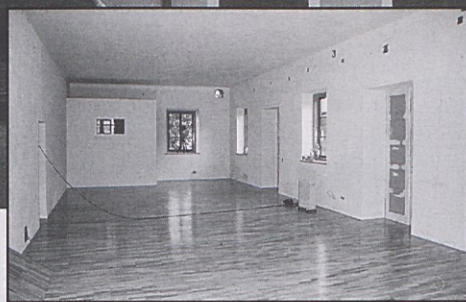
*Pri Peteku na Poleni nekaj se praznuje,
da pu Podjuni ciali dalč sa čuje.*

*No, saj Pep in pa Gretej srečna vsa,
25 let življenja u duva je tam obhajata...*

...tako so družinski člani in najožji sorodniki čestitali **Greti** in **Pepeju Petek** iz **Polene** za srebrno poroko. Slavljencema, ki sta tudi znana kot pridna podjetnika, Gretej pa poleg tega še kot velika prijateljica SAK-ja, za osebni jubilej iskreno čestitamo, in jima želimo obilo sreče in uspeha na nadaljnji skupni življenjski poti.

V starem kulturnem domu v Žitari vasi ali tam, kjer je bila leta 1959 zadnja kulturna prireditev oz. gledališka predstava, bo 9. in 10. novembra slavnostno odprtje tega popolnoma obnovljenega doma. Odprtje je bilo sicer načrtovano že za 26. oktober, toda ker se je „zamudil parketar, smo morali preložiti za 14 dni“, pravi glavni pobudnik obnovitve kulturnega doma in predsednik društva KUMST (Kulturni most) Pavel Stern, za katerega je obnova postala življenjska naloga.

Toda nazaj k začetku. Stari kulturni dom v Žitari vasi je po zadnji prireditvi (1959) iz leta v leto vse bolj razpadal ter bil kaj kmalu iz vzrokov požarnega nadzorstva javno zaprt. Društveniki domačega prosvetnega društva „Trta“ so sicer vsa leta govorili o namenu obnove, toda iz različnih vzrokov, tudi emocionalnih konfliktov, do uresničitve nikoli ni prišlo. Tako se je leta 1989, natančno 26. oktobra, lotilo obnove društvo KUMST, ki je bilo takrat še inicia-

14 dni pred odprtjem se kulturni dom predstavlja že skorajda v popolni obliki. Le znotraj doma (na sliki levo glavna dvorana) so potrebna še tako imenovana fina dela.

ŽITARA VAS

Kulturni dom odpira vrata

Po 37 letih se bodo v 14 dneh zopet odprla vrata kulturnega doma v Žitari vasi. Najemniku in obnovitelju doma, društvu KUMST, je s pomočjo podpornikov in prostovoljnih delavcev uspelo ustvariti privlačno kulturno središče.

tiva, kajti kot društvo se je konstituiralo šele leto pozneje. Vsekar so člani KUMST-a in tudi nekateri drugi krepko zagrabili za orodje in pričeli z osnovnimi deli. Tri leta je bilo društvo deležno tudi podpore akcije 8000 (vseh skupaj je bilo nastavljenih pet oseb: prvo leto Renate Matiassek – sodi v krog pobudnikov obnove, drugo leto Hanzej Smolnik, tretje leto pa Franc Dovjak, Drago Haderlap in Peter Sibečnik).

Nad 2 mio. šilingov. Seveda je bilo društvo KUMST deležno še mnogo drugih podpor, brez katerih obnova ne bi bila možna. Tako so podprli projekt Kulturni dom v Žitari vasi sosvet, SPZ, BKU, ORE in domači podjetniki, predvsem Posojilnice, Zadržiga Dobrla vas in podjetje Rutar. Vsega skupaj je bilo društvo KUMST za obnovo deležno nad 2 mio. šilingov podpore. Redni pomagači in delavci kot na primer Sternova družina, Kosova družina, Kampuševa Pep in Mihi, Ogrisova družina, Lomškova Aleksander in Hanzi, Jozi in Marjan Lipuš ter Karli Hren in drugi pa so seveda opravljali in še

opravljajo vsa dela brezplačno. Posebej omeniti je potrebno prizadevanje predsednika KUMST-a Pavla Sterna, za katerega Kulturni dom ni postal le „druga dnevna soba“, ampak življenjska naloga. Vsaka prošnja za podporo, vsi računi in še mnogo drugih pisarniških nuj je šlo preko njegovih rok, prav tako je nadzoroval delo, vozil material in pomagal z vsakršnim orodjem. Stern: „To ni delo in prizadevanje enega, ampak celotnega društva KUMST in celo pomagačev iz Železne Kaple do Dobrle vasi!“

300 m² površine. Kulturni dom v Žitari vasi se sedaj vsekar predstavlja v popolnoma obnovljeni obliki, čeprav je dom kot takšen ostal skorajda nespremenjen. K stavbi se namreč ni nič prizidalo, le znotraj doma so prestavili kakšen vhod v posamezne prostore. Eno(in pol)nastropna hiša obsega nad 300 m², pri čemer je osrčje oz. glavna dvorana v 1. nadstropju. Tam je tudi posebna garderoba za umetnike, društvena soba za „Trto“ in veža. V spodnjem delu kulturnega doma pa je seminarska soba,

pisarna KUMST-a, kuhinja, prostor za točenje pijač in hrane ter sanitarne naprave.

Obnovitelj in najemnik novega kulturnega doma v Žitari vasi društvo KUMST želi sedaj še bolj nagovoriti občane v bližnji okolici, predvsem mladino. Predsednik Pavle Stern: „Kulturni dom bo odprt za vsakogar, katerega dvojezičnost ne moti. Domače kulturno društvo SPD Trta odlično in vzorno zajame slovensko stran občanov, mi pa bomo malo odprtejši, saj želimo nagovoriti in privabiti vse, ne glede na njih jezik!“

In kaj vse se bo dogajalo v kulturnem domu? „Klasičnih odrskih veleprireditev glavna dvorana ne bo zmogla, ker je prostora le za 100 do največ 150 gledalcev. Bolj pa so prostori primerni za lutkarstvo, koncerte, seminarje, predavanja, razstave in drugo. Rekel bi takole: Tu se bo odvijala umetnost v manjši obliki, po nemško Kleinkunst.“

V dobrih 14 dneh bo torej slavnostno odprtje novega kulturnega in družabnega središča izpod cerkve v Žitari vasi, kjer se bodo po 37 letih zopet odprla vrata v

nekoč tako živ kulturni dom. Nedvomno je ta kulturni dom, ki je sedaj neposredno povezan z društvom KUMST, velika možnost za še boljše sodelovanje in sožitje med obema narodoma v Žitari vasi in tudi širši okolici. Poziv „Kumst“ ali „Prideš“ bo vsekar namenjen vsem.

Franc Sadjak

Glavni pobudnik in predsednik KUMST-a Pavle Stern

V spomin velikemu idealistu

Andreju Kumru, možu, ki mu je bila pomoč sočloveku in skupnosti nadvse srčna zadeva, je vse prezgodaj nehalo biti njegovo dobrotljivo srce.

Umril je v sredo, 16. oktobra, star šele 57 let. Vest o njegovi prerani smrti je povzročila neskončno žalost daleč preko Andrejevega domačega kraja Blato. Rajni Andrej je bil znan in spoštovan, ker je bil človek, ki ni postavjal v ospredje sebe, zato pa toliko bolj sočloveka in skupnost.

Bil je velik idealist. Ko je pomagal, ni spraševal, kakšne bo imel od tega koristi. Nesebična pomoč je bila zanj samoumevna, osebni profit tujka.

Bil je namreč človek z izrazitim socialnim čutom. Ko je v grebinkem podjetju Primig služil svoj kruh kot obratni električar, se je zavedal, da se je treba tudi zavzemati za pravice svojih poklicnih kolegov. Ti so mu zaupali in so ga izvolili za obratnega svetnika. Za delavsko solidarnost si ni prizadeval le retorično, temveč predvsem s konkretnimi dejanji.

Če ga je kdo prosil za kako uslugo, „ni znal reči ne“ (pliberški mestni župnik mag. Ivan Olip v žalni pridigi). Takih primerov je bilo nešteto – od tistih, ko je privatnikom ustregel s svojim strokovnim znanjem in izkušnjami kot električar, do tistih ustanov in društev, ki so lahko zanesljivo računali z njegovo nesebično pomočjo.

Tako na primer tudi kulturno društvo KPD „Šmihel“. Andrej je bil do leta 1972 priljubljen odski igralec. Pa ne samo to: njegova velika skrb je prav tako veljala tehnični opremi odra kakor je kot električar tudi veliko pripomogel k izgraditvi šmihelskega farnega doma. Za vse to se mu šmihelsko

kulturno društvo po tej poti iskreno zahvaljuje.

Podobno velja za cerkve v Nonči vasi, Šmihelu in Pliberku. Tudi njim je bil kot električar v nesebično pomoč. Ni o tem posebej govoril – pomagal je s tem, da je delal.

Še posebej pa je veljala Andrejeva velika ljubezen slovenskemu nogometu – SAK, slovenskemu združenstvu, slovenski samostojni politiki ter slovenskim čebelarjem. Pri SAK je sodeloval 21 let (od leta 1979 kot podpredsednik), prav tako 21 let je bil odbornik Posojilnice-Bank Pliberk, bil je član čebelarskega društva Šmihel, v samostojnem političnem gibanju – Enotni listi, pa je videl najboljšo politično možnost za preživetje

domačega slovenskega življa. Skratka, ni bil samo narodnjak z dušo in telesom, imel je predvsem tudi izostren čut za resnične potrebe naše narodne skupnosti. Jasno je videl, kje in kako je treba pritisniti na vzvod, če želiš narodni skupnosti zagotoviti uspešno prihodnost.

V tej luči naj bi tudi videli njegova požrtvovalna prizadevanja za SAK. Skrbel je za naraščaj Slovenskega atletskega kluba, kakor da bi bili to njegovi lastni fantje. Spoznal je, da „SAK potrebuje svoje ljudi, slovenske fante, ki se že od zgodnjih let vežbajo ne samo v nogometu, temveč tudi v slovenskem okolju, s slovenskimi trenerji in slovenskimi soigralci“ (predsednik SAK dr. Roland Grilc

v poslovnem govoru). Dr. Roland Grilc: „Zanje je garal, jih vozil na treninge in na tekme, skrbel za njihove čevlje, drese, jih povabil na jed in pijačo, se z njimi jezil na sodnike – bil jim je do neke mere oče in mati.“

Andrej je delal tiho in zato toliko bolj učinkovito. Ljudje so to dobro vedeli in vedo to resnično ceniti. Navsezadnje je to dokazala tudi pogrebna svečanost, ki je bila preteklo nedeljo, 20. oktobra 1996.

Izredna množica žalnih gostov je prišla v Nončo vas in mu še enkrat izrekla iskren Bog lonaj. Pogrebno svečanost je vodil domači župnik mag. Ivan Olip skupno s sobratoma Florijanom Zergoijem in Slavkom Talerjem. Pevsko in glasbeno so jo okrasili Matjaževci in Trio Vauti od Godbe na pihalah Šmihel, poslovljne besede pa so spregovorili Janez Buchwald (v imenu Posojilnice-Bank Pliberk), predsednik SAK dr. Roland Grilc in predsednik čebelarskega društva Šmihel Janez Bricman.

Dragi Andrej, bil je to nedeljski popoldan poln žalosti in duševnih bolečin. Toda trdno smo prepričani, da se nisi trudil in žrtvoval zaman. Plačilo za dobroto, ki si jo delil svojim zemeljskim tovarišem, že uživaš v večnosti, nam vsem pa preostaja predvsem upanje, da Te bomo zares znali posnemati v Tvojem idealizmu in solidarnosti.

V tem smislu naše iskreno sožalje vdovi Fridi, otrokoma Gabrieli in Silvu, materi Rozi, bratom Fricu, Valentinu in Janku ter sestri Lizi z družinami.

Slava mu!

mag. Janko Kulmesch

Za SAK je trpel, z njim je užival

Preteklo nedeljo, pred pogrebom v Nonči vasi, je bila žalna seja SAK v spomin Andreja Kumra. Prišli so nogometaši, funkcionarji, prijatelji, in se ob prisotnosti družine rajnega in njegovih najožjih sorodnikov spomnili neprecenljivih zaslug, ki jih ima Andrej Kumer za razvoj koroško-slovenskega nogometa. Predsednik SAK dr. Roland Grilc je v zelo lepih besedah orisal lik dolgoletnega podpredsednika, ki je za svoje zasluge kot prvi funkcionar SAK prejel srebrni častni znak Koroške nogometne zveze; poleg tega ga je odlikovala tudi Slovenska športna zveza. Žalno sejo je pevsko okrasila družina Blažej.

Slika: Fera

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža

Andreja Kumra

se iskreno zahvaljujem za udeležbo na pogrebu, cvetje in petje vsem sovaščanom in znancem, MoPZ Kralj Matjaž, Godbi na pihala Šmihel, Mladi Podjuni, Slovenskemu atletskemu klubu, zboru družine Blažej iz Galicije, Posojilnici-Bank Pliberk in čebelarškemu društvu Šmihel. Posebna zahvala velja duhovnikom Ivanu Olipu, Florijanu Zergoju in Slavku Thalerju, govornikom, naši hišni zdravnici dr. Mariji Bakondy in vsem, ki so darovali v smislu rajnega za Kulturni dom Pliberk, naraščaj SAK in cerkev.

Žena Frida v imenu družine in sorodnikov

ISKRENA ZAHVALA

Zahvalujemo se vsem, ki ste našega rajnega očeta

Miheja Sadjaka

v tako lepem številu pospremlili na njegovi zadnji zemeljski poti k večnemu počitku. Prav prisrčno se zahvaljujemo častitim duhovnikom, vsem pevcem in zborovodjem štirih zborov, triu šmihelske Big band, cenjenim govornikom, uredništvu in sodelavcem Našega tednika in Nedelje, pogrebce, sosedom, sorodnikom, prijateljem, vsem, ki so darovali za rinkoško cerkev, za sv. maše in za cvetje ter vsem, ki molijo za rajnega in z nami sočustvujejo. Iskrena hvala!

Družina Sadjak

„Vsi vemo, koliko tisoč kilometrov je Andrej prevozil za SAK, brezplačno, za Bog lonaj. Ko smo bili en sam kombi in dve moštvu – 14 in U16 –, je na dan vozil obe: prej je peljal ene, potem pa šel drugo, po tekmi pa vse še enkrat. To niso bili samo Pliberčani, zbiral je fante v vseh mogočih krajih.

Fantje so radi šli z njim, starši pa mu otroke rade volje zaupali. V njem so bili v varnih rokah: v teh letih se na cesti nič ni zgodilo, vse je zdrave spet pripeljal domov. Andreja Kumra lahko imenujemo očeta mladega SAK.

Predsednik SAK
dr. Roland Grad

Galeristka Renate Falke z umetnikoma Bogdanom Borčičem (desno) in Rudijem Benetikom.

Sliki Fera

(Uspešno) prehajanje koroško-slovenske meje

Odprtje razstave „Übergänge / Prehodi“ (preteklo nedeljo, 20. 10.) je bilo za galerijo Falke v Libučah in za vse ljubitelje umetnosti enkratni dogodek.

Lastnica galerije Renate Falke zasluži vse naše priznanje: zadala si je nalogo, da v duhu svojega pokojnega moža Hermanna, ki je ob vsej svoji stanovitnosti z neutišljivo radovednostjo iskal novo in tuje, pomaga s pomočjo umetnosti podirati meje. Meje vseh vrst in izvorov, katerih postavljanje je danes „postalo naravnost že inflacionarno“ (R. F.).

In ker je njena galerija v obmejnem kraju, velja njena pozornost posebej tudi prehajanju koroško-slovenske meje.

Pri tem daje največje upanje umetnikom, ki od vsega začetka že „prezirajo umetno zaznamovane mejne načrte“. V tem smislu želi vsako leto jeseni in pozimi povabiti koroškega in slovenskega umetnika, da se predstavita z razstavo v znamenju prekomejne povezanosti.

Kot prva je povabila Rudija Benetika iz Podjune in Bogdana Borčiča iz Slovenije. Rudi Benetik je bil tudi Borčičev učenec v Ljubljani, v galeriji Falke pa je to njun prvi skupni nastop. O njuni razstavi, „Prehodi/Grenzübergänge“ je spregovoril Marko Košan, kustos v galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec.

Bogdan Borčič velja kot eden izmed najbolj radikalnih modernistov med sodobnimi slovenski-

mi umetniki, v Rudiju Benetiku pa vidi Marko Košan enega „izmed najbolj zanimivih na avstrijski strani živečih koroških avtorjev“. Oba umetnika družijo „prefinjnen likovni jezik, ki ga odlikuje poudarjena prečiščenost likovne sporočilnosti in kultivirana, zgolj lastni umetniški poetiki podrejena disciplina pri delu“ (M. K.).

Častno pokroviteljstvo nad razstavo sta prevzela predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek in deželni glavar dr. Zernatto. Medtem, ko je dr. Zernatta zastopal pliberški župan mag. Raimund Grilc, je dr. Drnovšek osebno prišel v Libuče in razstavo tudi slavnostno odprl. V svojem pozdravnem go-

voru je poudaril pomen brezhibnega sodelovanja med Slovenijo in Avstrijo. Izrazil je prepričanje, da je danes zblíževanje, združevanje in usklajevanje med državami, deželami in sploh v Evropi bistvenega pomena.

V pogovoru z Našim tednikom pa je dodal, da je brezhibno prekomajno sodelovanje pomembno tudi za koroške Slovence.

S pesmijo je dr. Drnovška pozdravil MoPZ „Kralj Matjaž“ pod vodstvom Hanesa Košutnika. Sicer pa se odprtja razstave ni udeležilo samo sorazmerno veliko domačinov iz pliberške občine in sosednjih občin (mdr. slovenski občinski odborniki, predsednik Zadruga Pliberk inž. Fridl Kapun, dr. Matevž Grilc), prišli so tudi mnogi prijatelji umetnosti iz Koroške v Sloveniji.

Vsekakor lahko rečemo, zamisel o čim bolj neoviranem prekomajnem sprehajanju že precej dobro uspeva. Treba se je tega samo zavedati in biti v tem smislu čim bolj iniciativen in delaven. Tako, kot je to med drugim Renate Falke.

Janko Kulmesch

P.S. Razstava „Prehodi/Übergänge“ je odprta do 24. novembra. Pridite v Libuče in oglejte si jo!

Delovanje galeristke Renate Falke je pohvalil tudi predsednik Slovenske vlade dr. Janez Drnovšek.

PETEK, 25. oktobra
18.10–19.00
Kulturna obzorja.

SOBOTA, 26. oktobra
6.08–7.00 Dobro jutro,
Koroška – Guten
Morgen, Kärnten.
18.00–19.00
Od pesmi do pesmi –
od srca do srca

NEDELJA, 27. oktobra
6.08–7.00 Dobro jutro,
Koroška – Guten
Morgen, Kärnten.
Duhovna misel
(Hanzi Rosenzopf)
18.00–18.30 6 x 6
Domače uspešnice.

PONED., 28. oktobra
18.10–19.00
Kratek stik.

TOREK, 29. oktobra
18.10–19.00
Otroška oddaja.

SREDA, 30. oktobra
18.10–19.00 Domača
glasbena mavrica.
Večerna: 21.04–22.00
Glasbena: Vesela jesen

ČETRTEK, 31. oktobra
18.10–19.00
Rož – Podjuna – Zila.

DOBER DAN, KOROŠKA ORF2

**NEDELJA,
27. oktobra '96, 13.30**

PONEDELJEK, 28. oktobra 1996

ORF 2, ob 2.10

TV SLOVENIJA 1, ob 16.20

- Po odstopu podpredsednika Apovnika: Narodni svet koroških Slovencev v krizi?
- Srečanje pobratenih občin: „1000 let Avstrije, 750 let Borovelj“
- Sodobno kmetovanje: pri gradnji in ureditvi hlevov se začne
- „Prehodi“ – Bogdan Borčič – Rudi Benetik: Vrhunska razstava v galeriji Falke
- Žetev Konoplje: Tudi danes pomembno kmečko opravilo
- Ob Vseh svetih: impresije iz Kanalske doline

Petek, 25. oktober

BILČOVŠ

Kmečki trg
Kraj: na glavnem trgu pred cerkvijo
Čas: ob 14.00 uri
Prireditelj: Bilčovski kmetje

RADIŠE

„Dober večer, sosed –
Guten Abend, Nachbar“
dvojezična kulturna prireditelj ob avstrijskem državnem prazniku
Kraj: v Kulturnem domu na Radišah
Čas: ob 20. uri
Sodelujejo: Singgemeinschaft Techelsberg,
Mešani zbor SPD „Radiše“
Ansambel „Drava“
Pozdravne besede: župan Helmut Woschitz
Misli k prazniku: dr. Peter Kaiser
Prireditelj: SPD „Radiše“

Sobota, 26. oktober

ŠT. JANŽ

Delavnica/Workshop
Kraj: v k&k centru v Št. Janžu
ob 14.00 uri „Gib – telo“
Prvo srečanje in razgovor.
Tečaj vodi: plesna pedagoginja Alenka Hain
ob 18.00 uri gledališče za otroke „Pet Petel“ – Žarko Petan. Gostuje otroška gledališka skupina odra Joka Štoka iz Trsta
ob 19.00 uri odprtje razstave „Slike“ – Klavdij Palčič
ob 20.00 uri monogroteska „Butalci“ Fran Milčinski
Izjava: Marijan Hinteregger
Prireditelja: k&k in SPZ

ROŽEK

„Dober večer, sosed /
Guten Abend, Nachbar“
Nastopata: pevska skupina „VOX“ iz Podjune in Carlos Arriagada, Čile
Kraj: nova ljudska šola v Rožeku
Čas: ob 20.00 uri
Prireditelj: Kulturno društvo „Peter Markovič“

RADIŠE

Pohod po Radišah
Zbirališče: ob 9.30 v Osojnici (gostilna Piber)
Prireditelj: SPD Radiše

ŠMIHEL

Igra: „Obiski“ (Felix Mitterer), tri enodejanke:
„Odstavitev“, „Zločinka“, „Pšenica na avtocesti“
Kraj: farni dom v Šmihelu
Čas: ob 20. uri
Nastopa: gledališka skupina SPD „Radiše“
Prireditelja: KPD Šmihel

Nedelja, 27. oktober

SELE

Igra: „Obiski“ (Felix Mitterer), tri enodejanke:
„Odstavitev“, „Zločinka“, „Pšenica na avtocesti“

Kraj: farni dom v Selah
Čas: ob 18.00 uri
Nastopa: gledališka skupina SPD „Radiše“
Prireditelja: KPD „Planina“ v Selah

KOMELJ

Slovesna otvoritev in blagoslovitev komeljske ceste
Kraj: pri „Pistotniku“
Čas: ob 11. uri
Prireditelja: Mestna občina Pliberka in Skupnost za gradnjo komeljske ceste

CELOVEC

Premiera igre „Obtoženi volk“ (Žarko Petan)
Kraj: pri Miklavžu v Bilčovsu
Čas: ob 14.30 in 20. uri
Nastopa: mladinska gledališka skupina SPD „Bilka“ iz Bilčovsa
Režija: Bernadka Gašperšič

Sreda, 30. oktober

CELOVEC

Literarno-glasbeno s področja Alpe-Jadran
Nastopajo: Sigrun Krampl iz Koroške – pesmi, Hubert Steppan iz Koroške – klavir, Marjan Tomšič iz Istre / proza
Uvodne besede: Josef K. Uhl in Bertram K. Steiner
Kraj: Slomškov dom, 10.-Oktober-Str. 25
Čas: ob 20. uri
Prireditelji: IS avtorji, Deželni pododbor Koroška in Založba Mohorjeva

Četrtek, 31. oktobra

VETRINJ

Literarno branje
Bereta: Fabjan Hafner, Markus Bacher
Kraj: Marhof
Čas: ob 20. uri
Prireditelja: Klub slov. študentk/ov na Koroškem, Kulturverein Sisyphos

Nedelja, 3. november

ŠMIHEL

Ponovitev igre: „Leteči žabon“
Kraj: v farni dvorani v Šmihelu
Čas: ob 11. uri (po maši)

Sobota, 9. november

OBIRSKO

„Martinovanje“ s kulturnim programom
Nastopajo: „Kvartet bratov Smrtnik“, „Kvintet Smrtnik“ in „Trio Korenika“
Kraj: v gostilni Kovač
Čas: ob 20. uri
Za ples igra ansambel „Rosa“
Prireditelja: EL Železna Kapla in SJK

ŠT. RUPERT PRI VELIKOVCU

Dan krajevne zgodovine ob 90-letnici Prosvetnega društva „Lipa“

(Članom in prijateljem LIPE, predvsem pa mladini hočemo predočiti politično in kulturno delo naših prednikov in njihov trud za ohranitev

slovenskega življa v velikovškem okolišu)
Kraj: v Gospodinjski šoli v Št. Rupertu
Čas: od 10. do 17. ure

SVEČE

Koncert „Jazz ob državnem prazniku“

Tonč-Feinig-Trio

Stefan Thaler – bass,
Jinas Filtenborg – drums,
Tonč Feinig – piano

Kraj: pri Adamu v Svečah

Čas: ob 20. uri

Prireditelj: SPD „Kočna“

KKD VOGRČE - RINKENBERG

2. Martinovanje Martinitanz

Pri Florijanu
Florianiwirt

Predprodaja/Vorverkauf: S 50,-
Večerna blagajna/Abendkasse: S 70,-

Sobota/Samstag **9.11.** igrajo/es spielen
19.30 **Podjunki muzikantje
Jauntaler Musikanten**

Pečena gos / Martinigans – Vino iz sode / Wein aus dem Faß

SPD „Dobrač“ na Brnci vabi na premiero BURAŠKI MISTERIJ MISTERO BUFFO (Dario Fo)

komedijski laični pasijon v dveh delih

v petek, 15. novembra 1996, ob 19.30 uri,
v kulturnem domu na Brnci

poslovenitev, likovna zamisel in režija: Sergej Verč, izvorna glasba: Hanzi Kežar, jezikovno vodstvo: Minu Kjuder, zastor je poslikal: Kristijan Sadnikar

IGRAJO: Zofija Debevec, Lojzi Gallob, Regina Wutti, Marijan Gallob, Kristina Toth, Boris Gallob, Štefan Hudl, Pepi Mikl, Terezija Gallob

RAZNO

ŽITARA VAS

Slavnostno odprtje kulturnega doma v Žitari vasi
Čas: 9. in 10. novembra 1996
Vabi: KUMST v Žitari vasi

Prijave sprejema Zveza slovenskih žena, tel. 0463/514 300 / 40, kjer lahko dobite tudi nadaljnje informacije.

ŠT. JAKOB REGIONALNI CENTER

Škotska – doživetja s kolesom (mag. Erich Auer) dia-predavanje
Čas: torek, 29. oktobra 1996, ob 19.30

Zveza slovenskih žena Celovec vabi na seminar na temo „Samozavest“, ki bo od 8. do 10. novembra 1996 v Umagu.

RAZSTAVE

BEGUNJE

Razstava del Likovne delavnice „Misel in korenine 95“
Slikarji, udeleženci kolonije: Klavdij Pavlič, Lado Pengov, Sašo Spasenov Koprivec, Silvo Teršek.
Razstava bo odprta do 6. nov. 1996.

CELOVEC

Razstava „urban speed“
Fotoprojekt Hong Kong 1996 (Ernst F. Logar)
Kraj: pri Joklnu
Razstava bo odprta do 31. okt. 1996 od pon. - pet. od 11.00 do 21.00 ure

LJUBLJANA/ŠENTVID

Razstava „rokopisi Valentin Oman
Kraj: Zavod sv. Stanislava Štula 23 Ljubljana-Šentvid
Razstava bo na ogled do 14. novembra 1996
Vabita: Slovenski dom in Kregarjeva galerija v Zavodu sv. Stanislava

ŠT. JANŽ

Razstava „Ko je cvetel lan“
Kraj: v k&k centru v Št. Janžu
Razstava traja do 8. dec. 1996

ROŽEK

Razstava
Maija Kumpulainen-Sokka - grafika, Gottfried Loiskandl - plastika, Zorka Loiskandl-Weiss - slikarstvo
Kraj: galerija Šikoronja, Rožek
Razstava je odprta do srede od nedelje, od 15.00 do 18.00 ure do 17. novembra 1996

LIBUČE

Razstava
Prehodi/Übergänge
Razstavljata Rudi Benétik in Bogdan Borčič
Kraj: galerija Falke v Libučah
Razstava bo odprta do 24. novembra 1996 od srede do nedelje od 15. do 19. ure ali po telefonskem dogovoru

MISIJSKA TOMBOLA

„Mladi za mlade v Angoli“

„Jugendliche für Jugendliche in Angola“

27. 10. 96, 14.30

**cerkev v Št. Primožu
Pfarrkirche St. Primus**

MISIJSKA TOMBOLA

SGZ in Posojilnica-Bank Podjuna
Vas vabita na predavanje:

**Turistična sezona 1996
Rezultati – problemi –
možne rešitve**

Predavateljica: ga. Franca Maria Kobenter, vodja oddelka za tuje jezike ne trge pri KTG
Kraj: Rutar-Lido, Dobria vas
Čas: ponedeljek, 28. oktobra 1996, ob 19. uri
V okviru predavanja bo prezentacija kulturnega turističnega prospekta SGZ:

**KOROŠKA
ENA DEŽELA. DVA JEZIKA.
DVE KULTURI.**

Po predavanju Vas vabita prireditelja na zakusko.
Prav prisrčno vabljeni.

**Slovenska gospodarska zveza
Posojilnica Bank Podjuna**

MUSICAL – HIGHLIGHTS

- Elisabeth
- Grease
- Cats
- Westside story
- Phantom der Oper
- Jesus Christ Superstar

v sredo,
30. oktobra,
ob 19.30 uri

v Modestovem
domu v Celovcu

Nastopa:
Musical Produktion
Company

OGLASI

Z veseljem Vam sporočam, da je od
1. oktobra 1996 naprej odprta

ŽIVINOZDRAVNIŠKA ORDINACIJA V ŽVABEKU

Tel. 0 43 56 / 31 07 ali 0663 / 84 24 63

ČAS ORDINACIJE:

za živino: vsak dan po predhodnem telefonskem dogovoru

za male hišne živali:

po-so, 13.00–14.30 oz. po predhodnem telefonskem dogovoru.

Mag. Richard Grilc

**PRODAM
stanovanje v Piranu**

tel. 00386 66/746623

- 55 m² z balkonom (v 1. nadstropju)
- pogled na morje
- 50 metrov od morja
- cena po dogovoru

Sobota, 26. oktobra 1996, ob 20. uri

**LOJZE SLAK
na „Kmečkem plesu“
v Globasnici pri Šoštarju**

Priljubljeni ansambel **Lojzeta Slaka in Fantje s Praprotna** po daljšem času spet na Koroškem! Na kmečkem plesu, ki ga prireja Skupnost južnokoroških kmetov (SJK) se ne boste samo odlično zabavali ob Slakovih vižah – poskrbljeno je tudi za okusno pijačo in jedačo.

Prisrčno vabljeni na pristno domačo prireditev.

IMPRESUM

NAŠ TEDNIK – Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“, ki ga zastopa predsednik Nanti Olip, 9020 Celovec, 10.-Oktober-SträÙe 25/IV. **Uredništvo:** mag. Janko Kulmesch (glavni urednik), Silvo Kumer (namestnik glavnega urednika), Franc Sadjak (urednik), Marjan Fera (fotograf), Karl Sadjak (oglasni oddetek), vsi: 9020 Celovec, 10.-Oktober-SträÙe 25/IV. **Tisk:** Mohorjeva tiskarna, 9073 Viktring, Adi-Dassler-Gasse 4, telefon 0463/292664. **NAŠ TEDNIK** izhaja vsak petek. **Naroča se na naslov:** Naš tednik, 10.-Oktober-SträÙe 25/IV, 9020 Celovec; telefon uredništva, uprave in oglašnega oddelka: 0463 / 51 25 28. **Telefaks:** 0463 / 51 25 28 - 22. **Letna naročnina:** Avstrija 440,-; Slovenija 3000,- SIT; ostalo inozemstvo 750,- šil.; zračna pošta letno 1000,- šil.; posamezna številka 10,- šil.; Slovenija: 100,- SIT.

Slovensko prosvetno društvo „Vinko Poljanec“ iz Škocijana je pretelo soboto slovesno obhajalo visok društveni jubilej – 90-letnico. Mnogi iz vseh krajev Podjune in tudi iz Slovenije so prišli čestitat, tako da je bila Kasslova dvorana v Škocijanu tokrat pretesna.

Moški pevski zbor SPD „Vinko Poljanec“ in njegov društveni predsednik Miha Kap.

Slavnostna prireditev ob 90-letnici SPD „Vinko Poljanec“ v Škocijanu

Jubilej daje moč za lepšo

Leto 1996 je bilo nedvomno leto jubilejev kulturnega ustvarjanja v Škocijanu. Medtem ko je bil 20. april namenjen slovesnosti ob 20-letnici uspešnega kulturnega delovanja škocijanskih otrok in mladine, je minulo soboto obhajalo 90-letnico prosvetnega in kulturnega delovanja Slovensko prosvetno društvo „Vinko Poljanec“.

Združevanje v kulturnih društvih je prav ob prelomnici tega stoletja stopilo v ospredje slovenskega, predvsem kmečkega, prebivalstva. Tako tudi v Škocijanu. Tam se je leta 1906 organiziralo in ustanovilo slovensko krščansko bralno društvo. Toda načrtno društveno delo je bilo kaj kmalu krepko moteno, predvsem po plebiscitu, ko je bilo društvo trn v peti nemškemu nacionalistom. Ti so začeli namreč motiti slovenske prireditve. Bistveno hujšo usodo pa je pretrpelo društvo med drugo svetovno vojno. Prva žrtev je bil tedanji škocijanski duhovnik, deželni poslanec in predsednik Slovenske prosvetne zveze Vinko Poljanec (po njem se je leta 1959 poimenovalo škocijansko društvo), ki je 25. avgusta 1938 umrl za posledicami mučenja. Poleg njega so bili zaradi sodelovanja v odporiškem gibanju ne-kateri aretirani, drugi poslani v koncentracijska taborišča.

Po vojni je škocijansko kulturno delo slonelo predvsem na pevskem zboru. Dirigenti Folti Hartman, Hanzi Kežar, Šiman Wrulich in sedanji zborovodja Franc Starz so opravljali odlično delo, tako da je zbor deloval skorajda neprekinjeno. Občasno je društvo prirejalo tudi druge dejavnosti, kot na primer kuharske tečaje, predavanja, gledališke predstave in celo tamburaške nastope.

Za ohranitev slovenske kulture v škocijanski občini je poleg sedanjega predsednika Mihe Kapa še mnogo drugih zelo zaslužnih aktivistov. Naj omenim le Helko Mlinar, ki si že mnoga leta zelo prizadeva ter nesebično skrbi in

dela z domačo mladino in otroki.

Slavnostna prireditev (preteklo soboto) v nabito polni Kasslovi dvorani je vsekakor pokazala, da je slovenska kultura v Škocijanu slej ko prej živa in odlično organizirana. Nenazadnje so to potrdili številni poslušalci, med njimi tudi mnogi častni gostje kot na primer tajnik Zveze kulturnih organizacij Slovenije Slavko Mežek, župan Albert Holzer, škocijanska referentka za kulturo Elisabeth Exner, slovenski generalni konzul Jože Jeraj, glavni kandidat SJK pri volitvah v kmetijsko zbornico Stefan Domej, domači župnik Mirko Isopp, častni član društva Manfred Bratsch iz Nemčije in drugi.

Slavnostna prireditev sama je bila odlično pripravljena; vodil jo je Božo Hartman. On je spregovoril tudi slavnostne besede, ter med drugim menil: „Tipično za vse kulturno delo med Slovenci v Škocijanu je bila dosledna in skrajna ljubezen do materine besede, ki je bila odločujoča, da smo kljub vsem pritiskom preživeli. Prav ljubezen do materinščine je naše predhodnike združevala preko vseh osebnih in političnih razlik.“

Kulturni spored so oblikovali domači zbori ter sosedna „Danica“ in pobrateni moški pevski zbor „Solidarnost“ iz Kamnika v Sloveniji. Najprej je nastopil domači pevski zbor „Vinko Poljanec“ pod vodstvom Franca Starza; zbor se je za ta nastop očitno zelo dobro pripravil, saj je presenetil s kakovostno izvedbo pesmi. Medtem ko je bil nastop otroškega zbora Škocijan (vodi ga Mirjam Sadnikar) še zaznamovan z navadnim otroškim strahom pred nastopom, je bilo izvajanje pesmi dekliskega zbora „Nomos“, ki ga vodi Helka Mlinar, že povsem izkušeno in sproščeno. Podobno so se predstavili gostje in pobrateni pevci „Solidarnosti“ iz Slovenije, katerega vodi Sebastijan Vrhovnik, ter mešani pevski zbor Danica pod vodstvom Stanka Polcerja.

Dva zaslužna društvenika – zborovodji Franc Starz in Helka Mlinar.

Spontano je zapel tudi pred kratkim ustanovljeni škocijanski moški kvartet.

Na slovesnosti seveda tudi ni manjkalo običajnih formalnosti. Župan Holzer je obljubil jubilan- tu 10.000 šilingov, referentka Exner pa je razveselila vse tri še živeče dirigente domačega moškega zbora s posebnim darilom. Tudi tajnik ZKO Slove- nije ni prišel praznih rok, saj je zaslužnim društvenim pevcem podaril zlate Gallusove značke. Prejeli so jih predsednik Miha Kap, Jaka Potočnik, Lojze Čik, Janez Zeppitz, Tone Kimovec in zborovodja Franc Starz.

Vsekakor je jubilan SPĐ „Vinko Poljanec“ zelo dostojno obhajal slovesno obletnico, ki se ni iztekla takoj po prireditvi, ampak pozno ponoči v prijetni družabnosti v prostorih Kas- slove dvorane.

Franc Sadjak

Jubilantu je prišel čestitat tudi pobrateni moški pevski zbor „Solidarnost“ iz Kamnika v Sloveniji.

prihodnost

Škocijanski moški kvartet

Otroški zbor Škocijan

Kasslova dvorana je bila nabito polna.

slike NT Fera

Kulturno društvo „Pri Joklnu“ je konec preteklega tedna dostojno slavilo 10-letni jubilej. Predsednik kulturnega društva Tonči Sturm je s sodelavci ob tej priložnosti pripravil pester kulturni program, tako je med drugim nastopila znana kantavtorica iz Celovca Barbara Stromberger (na sliki zgoraj) z večerom šansonov. Poleg nje je še posebej v ospredju bil Ernst F. Logar, ki je predstavil slike iz Hongkonga. Posebna obletnica kulturnega društva se je poznala tudi v gostilni, kjer je gostilničar Peter Bürger kahal jedila po cenah iz davnih časov.

Svetovni dan varčevanja

Na povabilo Zveze Bank

Avtogramska ura s Petrom Wrolichom

Prvi koroški Slovenec, ki je tekmoval na olimpijskih igrah (1996 v Atlanti)

Po dolgi in zelo uspešni sezoni našega kolesarja Petra Wrolicha je Zvezi Bank z njim uspelo organizirati avtogramsko uro.

31. oktobra od 11. do 13. ure

Kje: Zveza Bank, Pauličeva ulica, Celovec

Na SAK čakajo mnoge spremembe in obnova

V prihodnjem tednu, na seji odbora SAK, naj bi tekla razprava o prihodnosti SAK, tako na športni ravni kakor tudi na ravni odgovornih.

Po porazu proti Leibnitzu lahko SAK predčasno odpiše cilj o naslovu prvaka, saj zaostaja za prvimi že za 9 točk. Ponuja se torej odlična priložnost za nekatere obnove v ekipi. Tudi predsednik SAK Roland Grilc je tega mnenja, zato bo v prihodnjem tednu sklical sejo odbora, ki pa ne bo razpravljala le o športni prihodnosti kluba, ampak tudi o drugih spremembah.

Kar zadeva prvo ekipo, sta si tako predsednik Grilc kakor tudi trener Fera edina. Fera: „Ekipo bo potrebno pomladiti in vključiti igralce, s katerimi se bodo navijači in tudi sponzorji bolj identificirali, četudi bo zaradi tega trpela kakovost ekipe.“ Podobnega mnenja je tudi predsednik Grilc, ki pravi: „Ustvariti moramo novo osnovo ekipe, katero naj bi tvorili predvsem mladi igralci.“ Če se mora tudi na ravni odgovornih kaj spremeniti, pa meni Fera:

„Smo na razpotju, kjer se mora na več ravneh kaj spremeniti, tudi pri odboru. Sedanji odborniki naj ostanejo, toda vključiti bo potrebno nekaj novih in svežih sil.“ Vsekakor bo za tako bistvene postopke ali obnovo v klubu potrebno mnogo občutka, uvidevanj in prizadevnosti odgovornih. Če bo za to potreben sklicati tudi občni, meni predsednik Roland Grilc: „Verjetno že, če ne letos, pa prihodnje leto vigredi.“

Kar zadeva vzdušje v prvi ekipi, pa je proti pričakovanju mirno in to, čeprav se kar precej glasno razglašajo novice o igralcu ali igralcih, ki bodo po jesenskem delu

morali zapustiti klub. „Kdo bo moral zapustiti klub, se bo odločilo šele po zadnji jesenski tekmi,“ pravi Grilc. Eden pa se je zaenkrat že sam poslovil, namreč legionar Omerovič. Uvidel je, da je slabo razpoložen in zaradi tega ekipi prav nič v oporo. Če bo še vigredi igral za SAK, pa ni jasno.

Uvidel je, da zaenkrat ekipi ni v oporo, zato je predčasno odpotoval domov – Nediž Omerovič. Če bo vigredi igral za SAK, pa je nejasno.

SAK Naraščaj

Center Pliberk

Najmlajši so že prvaki

Ekipa fantov pod 8 let (trener L. Sadjak) je prvenstvo zaključila brez poraza ter z veliko prednostjo (pred Žitara vasjo) osvojila 1. mesto. Tudi v ostalih starostnih skupinah so ekipe centra Pliberk v Podjuni dva kroga pred koncem prvenstva na 1. mestu.

SAK U 16 - Galicija 8:1 (Tisnikar 4, Javornik, Kojič, Borovnik, Rizvanovič); **SAK U 14 - Grebinj 8:0** (Krajger 2, Malej 2, Riedl 2, Zidej, Verdél); **Žrelec U 12 - SAK I 4:4** (Partl 4), **Velikovec U 10 - SAK III 0:1** (Dlopost).

Turnir U 8 v Železni Kapli: 1. SAK II, 2. Žitara vas, 3. Železna Kapla, 4. Velikovec, 5. SAK II.

Tekme prihodnjega kroga: petek, 25. 10.: SAK U 10 III - Ruda; **sobota, 26. 10.:** SAK U 12 - Velikovec (14.00), SAK U 14 - Podkmos (15.15); **nedelja, 27. 10.:** SAK U 12 III - Pliberk (13.00), SAK U 16 - Železna Kapla (14.15).

Center Celovec

Woschitzevi fantje zmagali

Ekipa fantov pod 12 let je v jakostni skupini premagala vodečo moštvo iz Št. Vida s 3:2 ter ima sedaj še možnosti za 1. mesto. Igralci trenerja Woschitz igrajo v nedeljo (ob 14. uri) v Št. Jakobu.

SAK U 12 II - FC Št. Vid 3:2 (Oraže 2, Romano); **ASV U 10 - SAK II 5:1** (N. Grilc).

Center Št. Primož

Šmihel - U 10 - SAK I 1:2 (Starmuž, Klösch).

REGIONALNA LIGA/PRIHODNJI KROG:

Tokrat Petschenig od začetka?

SAK – Poraz proti Leibnitzu so igralci več ali manj dobro preboleli ter med tednom kar zadovoljivo trenirali. Trener Fera je sicer z ekipo vadil nov način igre v obrambi (s štirimi branilci), toda se ni prav obnesel. Fera: „Je premalo časa.“ Tako bo SAK proti Esternbergu zopet nastopil s liberom Hrstičem in dvema branilcema (A. Sadjak, Kriwitz) v obrambi. Robert Zankl, ki se je na zadnji tekmi težje poškodoval, pa ekipi jeseni ne bo več na voljo. Po vsej verjetnosti bo tokrat v napadu dobil priložnosti Petschenig, ki je proti Leibnitzu po natančno 363 dneh zopet igral

v prvi ekipi. Fera: „Zelo dolgo in široko igrišče v Esternbergu pride Petschenigu zelo prav.“ Zopet v kadru je Lippusch.

Esternberg - SAK (v soboto ob 16. uri)

Pliberk – Ekipa trenerja Pollanza bo v soboto nastopila v Celovcu pri tamkajšnji Austrii. Medtem ko vežejo trenerja Pollanza s tem klubom dobri spomini, so Pleschgatternigovi popolnoma nasprotni. V preteklem letu si je namreč na stadionu proti Austrii zlomil nogo.

Pliberk - Gratkorn (v nedeljo ob 15. uri)

SAK nesrečen, celo sam si je preprečil zadetek

SAK se je zelo trudil in bil večinoma v terenski premoči, žal pa brez uspeha. Prišel je napadalno, toda pravih priložnosti si ni znal priigrati. In če, potem so jih igralci, deloma nesrečno, deloma senzacionalno zapravili. Senzacionalno zato, ker so si sami preprečili vodstvo: Omerovič si je namreč tik pred vratarjem priboril žogo, ki se je nato valila proti praznemu голу. Bila je nedosegljiva za vse, le za Eberharda ne. Ta jo je nato brnil v gol, s tem sprožil prepovedani položaj, v katerem se je nahajal. Nasprotno gostje, ki so po odmoru na zelo poceni način prišli do priložnosti in jih hladnokrvno izkoristili – večinoma po napakah igralcev SAK. Prvi gol je bil sicer zelo lep (močan in natančen strel iz 18. metrov), toda ne bi nastal, če Škerjanec v akciji prej ne bi lahkomišelnostno izgubil žoge. Pri drugem голу je „spal“ vratar Preschern, pri tretjem pa kar celotna obramba. Rezultat: jasen poraz s 0:3.

SAK - Leibnitz 0:3 (0:0)

SAK: Preschern 3, Hrstič 2, A. Sadjak 4, Zankl 4 (40. S. Sadjak 3), Ziehaus 5, Šmid 3, Eberhard 2, M. Sadjak 3 (74. Hober 0), Škerjanec 3, Grujič 4, Omerovič 2 (61. Petschenig 0);

Celovski stadion: 300 gled.; **sodnik:** Brunninger (slab); **strelci:** Prattes (62.), Zebedin (65./11-m.), Gröss (85.); **rdeči karton:** Sauer (70./Leibnitz)

Četrti remi Pliberčanov zaporedoma

Še preden se je tekma prav pričela, so gostje že vodili z 1:0. Nato pa se je ekipa trenerja Pollanza odlično ujela ter si kaj kmalu priigrala lepe priložnosti. Eno od teh je v 19. minuti izkoristil legionar Lisič ter zaslužen izenačil. Po odmoru je telesno zelo močna ekipa iz Štajerske pospešila igro in si s tem prigrala rahlo terensko premoč. Toda Pliberčani so se vzorno borili, predvsem v obrambi, tako da gostje niso imeli več pravih priložnosti.

Pliberk - Gratkorn 1:1 (0:0)

PLIBERK: Matschek 3, Pollanz 4, Pleschgatterner 4, Posteinig 3, F. Wriessnig 3 (70. D. Wriessnig 0), Skof 3, Besič 4 (76. Skorianz 0), Urnik 3, Slamanig 3, Lisič 4, Miklau 4;

Pliberk: 400 gled.; **sodnik:** Reinsprecht (povprečen); **strelca:** Lisič (19.) oz. Müller (3.)

Ključ ocene: 0 brez ocene, ker prekratko na igrišču, 1 je popolnoma razočaral, 2 slab, 3 povprečen, 4 dober, 5 zelo dober, 6 izreden nastop ter zrel za višje naloge.

REGIONALNA LIGA

1. Wels	11	8	2	1	24:8	26
2. WAC	11	7	1	3	27:10	22
3. Voitsberg	10	7	1	2	20:7	22
4. Leibnitz	11	6	3	2	17:10	21
5. SAK	11	5	2	4	13:14	17
6. Gratkorn	10	5	2	3	12:15	17
7. Esternberg	11	4	1	6	17:18	13
8. VSV	10	3	2	5	11:19	11
9. Austria	11	2	4	5	13:15	10
10. Pöllau	11	2	4	5	16:19	10
11. St. Florian	10	2	4	4	4:11	10
12. Rohrbach	10	2	3	5	10:18	9
13. Trg/feldk.	11	1	5	5	8:14	8
14. Pliberk	10	1	4	5	8:22	7

■ **Prihodnji krog (sobota):** Leibnitz - Voitsberg (14.30), VSV - Rohrbach (15), Austria - Pliberk (15.30), WAC - Trg/Feldkirchen (16), Esternberg - SAK (16), Gratkorn - St. Florian (16); **(nedelja):** Wels - Pöllau (14.30).

POSOJILNICA
ZVEZA **BANK**

**Svetovni teden
varčevanja**

28. - 31. 10.

MARTINOVANJE

z Našim tednikom

PRVIČ V BELO KRAJINO

**v soboto 9., in nedeljo,
10. novembra 1996**

CENA VKLJUČUJE:

- 2 x kosilo
- Martinov krst z glasbo in humoristom Šraufencigarjem (Vinko Šimek)
- Martinova večerja
- nočitev z zajtrkom
- obisk vinske kleti
- organizacija in vodstvo izleta
- prevoz
- 1 l vina na osebo
- obisk belokranjskega muzeja

šil. **998,-**

URNIK PREVOZA:

Pliberk (Zadruga)	6.15
Šmihel (gostilna Loser)	6.20
Juenna	6.25
Dobrla vas (Kirchplatz)	6.30
Škocijan (občina)	6.40
Celovec (Mohorjeva)	7.15
Kožentavra (gasilski dom)	7.30
Št. Jakob (Posojilnica)	7.40

Obiskali bomo tudi ŠAMPANJSKO KLET ISTENIČ

Prijave najkasneje do torka, 5. novembra 1996. Telefon (0463) 51 25 28 - 23 (Nadja Pegrin)

Prevoz z avtobusnim podjetjem SIENČNIK